

Raadsmededeling openbaar

Nummer : 119-2024
Datum : **4 juli 2024**
B&W datum :
Beh. Ambtenaar : Miriam Schreurs
Portefeuillehouder : J. Wikkerink
Onderwerp : Evaluatie verhuisbox plus gemeente Den Haag

Aanleiding:

In 2019 is de gemeente Den Haag gestart met de pilot Verhuisbox plus. Dit bracht naast een verhoogde druk op de huurmarkt ook sociale problemen met zich mee. Met de pilot Verhuisbox probeert de gemeente Den Haag dak- en thuisloze mensen aan een woning te helpen door actief voor ze naar woningen te zoeken en ze hierbij financiële ondersteuning te geven. Dit gebeurt zowel binnen de regio Den Haag als daarbuiten.

Met het verhuizen naar deze regio ontstaan problemen door dat de woningzoekende in veel gevallen geen idee heeft waar ze naar toe verhuizen, hier geen netwerk heeft en niet bekend is bij de zorg. Om hiervoor een oplossing te zoeken zijn er diverse gesprekken geweest tussen de wethouders van Den Haag en Aalten. Op uitnodiging van Aalten is Gemeente Den Haag op bezoek geweest.

Er zijn afspraken gemaakt over het informeren van elkaar en het zorgen voor een warme overdracht. Ook zijn de welkomstgesprekken ingevoerd. Deze gesprekken worden gevoerd bij toewijzing van een woning. Hierbij is de woningzoekende verplicht naar de gemeente Aalten te komen met zijn of haar eventuele begeleider. Naar aanleiding van dit gesprek wordt bepaald of de woning passend is.

Dit alles is met de raad gedeeld in de raadsmededeling op 19 april 2023.

De gemaakte afspraken komen we na en met de gemeente Den Haag zijn en blijven we in gesprek. Onlangs heeft de Gemeente Den Haag de verhuisbox plus geëvalueerd met een enquête. De evaluatie van de verhuisbox plus is nu gereed en openbaar gemaakt.

Inhoud mededeling:

Met deze raadsmededeling informeren wij u over de openbaar gemaakte evaluatie/enquête van de verhuisbox plus van de gemeente Den Haag. De evaluatie geeft inzicht in de werking en effecten van de verhuisbox plus. Het biedt voor de gemeente Den Haag aanknopingspunten om de werkwijze hiervan waar nodig te verbeteren.

Voor de enquête zijn betrokken deelnemers en partijen geïnterviewd. Zoals ook de gemeente Aalten.

Stand van zaken:

Aan de hand van de conclusies uit de gesprekken zijn aanbevelingen gedaan aan de gemeente Den Haag.

De volgende aanbevelingen zijn gegeven ten aanzien van de werkwijze van de VHB+:

- Verhoging van het inrichtingsbudget.
- Het opbouwen van een sociaal netwerk en aansluiting vinden in de buurt zijn belangrijke factoren voor het thuis voelen in een nieuwe woonplaats en daarmee ook voor een positief toekomstperspectief.
- Zorg voor maatwerk in de overdracht. Neem contact op met de nieuwe gemeente voor deelnemers die hulp kunnen gebruiken bij het regelen van papierwerk en wegwijs worden in de nieuwe gemeente;
- Blijf als gemeente Den Haag ook na de verhuizing monitoren of een deelnemer goed opstart in de nieuwe gemeente en biedt tijdig ondersteuning (door een van beide gemeenten) als dit nodig is. Gebruik hiervoor consequent de afgesproken (interne) werkwijze van nazorg en een *follow-up* na zes maanden.
- Ga een interview aan met de gemeenten waar deelnemers van de VHB+ zijn gaan wonen. Doel van dit interview is uitwisseling van elkaars standpunten, het bespreken van de dilemma's die daarmee gepaard gaan en de mogelijkheid en wenselijkheid om tussen regio's of tussen gemeenten tot afstemming en afspraken te komen;
- Informeer de ontvangende gemeente actief, met toestemming van de deelnemer, over de verhuizing naar die gemeente, zodat een warme overdracht indien gewenst mogelijk wordt.
- Focus op bemiddeling binnen de regio en maak hierover afspraken met de regio. Heroverweeg actieve bemiddeling buiten de regio wanneer er geen sprake is van een sociaal netwerk of andere binding met de regio. Maak altijd een brede afweging die richting de nieuwe gemeente goed kan worden uitgelegd en verantwoord, en leg dit vast;
- Neem als gemeente Den Haag het initiatief om met de G4, de VNG en het Rijk afspraken te maken over een landelijk aanvaarde werkwijze, om dak- en thuisloze mensen te bemiddelen en te begeleiden naar een woning buiten de eigen regio.

Bijlage:

Evaluatie verhuisbox plus gemeente Den Haag.

EVALUATIE

VERHUISBOXPLUS

GEMEENTE DEN HAAG

KLANT
AUTEUR(S)
KENMERK
DATUM
VERSIE

Gemeente Den Haag
Lisa Geerts, Pieter Paardekooper en Paulette in 't Veld
PV/sb/003650
18 maart 2024
Definitief

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Aanleiding	4
Onderzoeksvragen	4
Onderzoeksaanpak	5
Omvang van de VHB+ en kenmerken van de deelnemers	5
Conclusies en aanbevelingen	5
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding	9
1.2 Onderzoeksvragen	9
1.3 Onderzoeksaanpak	10
1.4 Media	11
1.5 Leeswijzer	11
2 Beleidskader en werkwijze	12
2.1 Beleidskader 'Den Haag geeft Thuis'	12
2.2 Werkwijze van de pilot Verhuisbox	12
2.3 Doorontwikkeling naar de VHB+	13
2.4 Uitsplitsing in stappen voor een deelnemer met begeleiding van het VHB+ team	13
2.5 Verandertheorie achter de VHB+	16
3 Omvang groep en kenmerken van de deelnemers	17
3.1 Aantal aanmeldingen per aanmeldende partij	17
3.2 Aantal succesvol afgeronde, voortijdig beëindigde en lopende trajecten	17
3.3 Geslacht, leeftijd en huishoudsamenstelling	18
3.4 Voorzieningengebruik	18
3.5 Vorm van ondersteuning	18
3.6 Aantal verhuizingen uitgesplit per provincie	19
4 Interviews met deelnemers	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Ervaringen met de dienstverlening van de VHB+	21
4.3 Huidige situatie van de deelnemers	22
5 Bevindingen uit de interviews met gemeenten, woningcorporatie en aanmeldende partijen	25
5.1 Reflectie op de aanmelding	25
5.2 Zoeken naar een woning	25
5.3 Overdracht tussen gemeenten	26
5.4 Situatie na de verhuizing	26
6 Conclusies en aanbevelingen	28
6.1 Perspectief van de deelnemers van de VHB+	28
6.2 Perspectief van de gemeenten	29
6.3 Perspectief gemeente Den Haag	30

Literatuurlijst	31
A. Bijlage: Intakeformulier deelname VHB+	33
B. Bijlage: Spanningskaart en BPD Hittekaart Woningmarkt	35
C. Bijlage: Checklist verhuizing/nazorg	36
D. Kenmerken 34 deelnemers VHB+	38

Managementsamenvatting

Voor u ligt de evaluatie van de VerhuisboxPlus (VHB+). De evaluatie is uitgevoerd van juni 2023 tot en met januari 2024 door Significant Public, in opdracht van de gemeente Den Haag.

Aanleiding

De gemeente Den Haag kampt met een groot woningtekort. De wachttijd voor een sociale huurwoning bedraagt gemiddeld tien jaar. Om dak- en thuisloze mensen aan een woning te helpen, is de gemeente Den Haag in 2019 gestart met de pilot Verhuisbox die in 2021 is doorontwikkeld naar de VerhuisboxPlus (VHB+). De gemeente Den Haag heeft de volgende ambitie:

“Een toekomst begint met een thuis; we streven ernaar dat alle Haagse burgers een dak boven hun hoofd hebben. Primair in een eigen huis, dan wel in het eigen netwerk en in nood bij de Haagse maatschappelijke opvang. Binnen zes maanden helpen wij iemand op weg naar een passend (t)huis.”

Met de VHB+ wil de gemeente Den Haag dak- en thuisloze mensen ondersteunen bij het vinden van een woning buiten Den Haag om daar een bestaan met (meer) toekomstperspectief op te bouwen. Bij deelname aan de VHB+ biedt de gemeente Den Haag financiële ondersteuning, zoals de eerste maand huur, verhuiskosten en inrichtingsbudget, en indien gewenst begeleiding bij het inschrijven en reageren op woningen. De financiële ondersteuning is ook beschikbaar voor mensen die binnen de gemeente Den Haag een woning vinden.

De VHB+ is onderdeel van een breder plan van aanpak om dakloosheid in de gemeente Den Haag tegen te gaan. Met het Plan van Aanpak Dakloosheid¹ draagt de gemeente Den Haag bij aan de ambitie van het Rijk om dakloosheid fors en structureel terug te dringen zoals beschreven in het Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis.²

Onderzoeksvragen

De evaluatie moet inzicht geven in de werking en effecten van de VHB+. Het doel is aanknopingspunten bieden om de werkwijze van de VHB+ waar nodig te verbeteren. Om dit doel te bereiken zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

1. Wat is de werkwijze van de VHB+?
2. Hoe vaak en voor wie is de VHB+ ingezet in de periode 2021 tot en met juni 2023?
 - a. Aantal succesvolle, voortijdig beëindigde en lopende trajecten;
 - b. Aantal aanmeldingen voor de VHB+ per aanmeldende partij;
 - c. Persoonskenmerken en voorzieningengebruik van deelnemers van de VHB+;
 - d. Vorm van ondersteuning (uitsluitend financiële ondersteuning of ook begeleiding van het VHB+ team);
 - e. Aantal verhuizingen per provincie en gemeenten.
3. Hoe hebben deelnemers de dienstverlening van de VHB+ ervaren?
4. Welke effecten ervaren deelnemers van de VHB+ na de verhuizing op het gebied van arbeidsparticipatie, financiële positie, gezondheid en welzijn en toekomstperspectief?
5. Hoe kijken en ervaren (ontvangende) gemeenten, woningcorporaties en aanmeldende partijen (naar) de werkwijze van de VHB+?
6. Welke verbeteringen zijn mogelijk in de samenwerking met (ontvangende) gemeenten en woningcorporaties?

¹ Vavie, M. (2023, Maart 28). *Procesplan Actualisatie Aanpak Dakloosheid*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12557323/2/RIS314959+Procesplan+Actualisatie+Aanpak+Dakloosheid>

² Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022, November). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis*. Opgehaald van Open Overheid: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bb529bd58adc8061e5c058d2fe9671197ba6244f/pdf>

Onderzoeksaanpak

De onderzoeksvragen zijn beantwoord aan de hand van onderstaande onderzoeksmethoden:

- a. Een documentenstudie en vier verkennende gesprekken met medewerkers van de gemeente Den Haag die betrokken zijn bij de VHB+;
- b. Een kwantitatieve bestandsanalyse van deelnemers van de VHB+ over de omvang van de groep en de kenmerken van de deelnemers in de periode 2021 tot en met juni 2023;
- c. 34 kwalitatieve interviews met deelnemers van de VHB+ over de dienstverlening van de VHB+ en hun ervaren effecten na de verhuizing op het gebied van arbeidsparticipatie, financiële positie, gezondheid en welzijn en toekomstperspectief. We hebben bewust voor een kwalitatieve aanpak gekozen. Het ophalen van de ervaringen van deelnemers van de VHB+ en van betrokken partijen kan veel informatie en handvatten bieden om de VHB+ verder te ontwikkelen;
- d. Zes kwalitatieve interviews met gemeenten, drie kwalitatieve interviews met aanmeldende partijen en één interview met een woningcorporatie over hun visie op en ervaringen met de werkwijze van de VHB+.

Omvang van de VHB+ en kenmerken van de deelnemers

Aantal succesvolle, voortijdig beëindigde en lopende trajecten

In totaal zijn 541 personen aangemeld bij de VHB+. Hiervan hebben 310 deelnemers een woning gevonden met ondersteuning van de VHB+. Van deze 310 deelnemers kregen 130 deelnemers alleen financiële ondersteuning, 180 deelnemers kregen zowel financiële ondersteuning als begeleiding van het VHB+ team. Voor 159 van de 541 personen is het traject voortijdig beëindigd. Voornaamste redenen zijn een gebrek aan motivatie voor deelname aan de VHB+ of een gebrek aan motivatie om buiten de regio Haaglanden te wonen, het herhaaldelijk weigeren van aangeboden woningen, of een vertrek naar het buitenland. Medio juni 2023 bevinden zich 72 deelnemers in een lopend traject.

Persoonskenmerken en voorzieningengebruik

Voor de 310 deelnemers die een woning hebben gevonden, geldt dat 57 procent vrouw is en 41 procent man. Van 2 procent van de deelnemers is het geslacht onbekend. Ongeveer twee derde van de deelnemers bevindt zich in de leeftijdscategorie van 28-54 jaar (66 procent), 18 procent is tussen de 18-27 jaar oud en 16 procent is 55 jaar of ouder. Van de 310 deelnemers ontvingen er 222 deelnemers in de periode tot maximaal drie maanden voor hun verhuizing een bijstandsuitkering van de gemeente Den Haag.

Aantal verhuizingen per provincie

Voor 305 deelnemers is de nieuwe woonplaats uitgesplitst per provincie (zie figuur 3). Van 5 deelnemers is het nieuwe adres geheim. Van de 305 deelnemers hebben 207 personen een woning gevonden binnen de regio Zuid-Holland (68 procent). 52 deelnemers zijn binnen de gemeente Den Haag verhuisd. Daarnaast zijn 23 deelnemers naar Gelderland verhuisd (7,5 procent), 23 deelnemers naar Noord-Brabant (7,5 procent), en 17 deelnemers naar Overijssel (6 procent). De overige 11 procent van de deelnemers heeft een woning gevonden in gemeenten in Friesland, Groningen, Limburg, Noord-Holland, Utrecht of Zeeland.

Conclusies en aanbevelingen

We gaan achtereenvolgens in op het perspectief van de deelnemers van de VHB+, het perspectief van de (ontvangende) gemeenten, en het perspectief van de gemeente Den Haag. Elk perspectief leidt tot verschillende conclusies en aanbevelingen over de VHB+.

Perspectief van de deelnemers van de VHB+

De VHB+ als instrument

De wachttijd voor een woning is in Den Haag gemiddeld 10 jaar. De VHB+ zorgt er voor dat mensen sneller een woning vinden. Veel deelnemers hebben met hulp van de VHB+ binnen een jaar een woning gevonden. De VHB+ neemt drempels voor de verhuizing weg door middel van financiële ondersteuning of door middel van financiële ondersteuning met begeleiding van het VHB+ team.

Beperkte financiële middelen vormen voor deelnemers een barrière om te verhuizen. De financiële vergoeding vanuit de gemeente neemt deze barrière (grotendeels) weg. Deelnemers benoemen het verhogen van het inrichtingsbudget als verbeterpunt. Het bedrag van € 1850,- is voor deelnemers niet toereikend om een woning in te richten.

Het merendeel van de deelnemers met begeleiding denkt niet dat het gelukt was een woning te vinden zonder ondersteuning van het VHB+ team. De periode van dak- en thuisloosheid stond voor hen in het teken van 'overleven', waardoor ze geen 'ruimte' om actief op woningsites te reageren en een beperkte toegang tot digitale faciliteiten hadden. Daarnaast speelde ook de complexiteit van het woningtoewijzingssysteem voor sociale huurwoningen in Nederland een grote rol. Deelnemers kunnen hier niet goed mee uit de voeten, zeker diegenen die niet of minder digitaal vaardig zijn en/of een beperkte beheersing van de Nederlandse taal hebben. Het VHB+ team heeft kennis en ervaring van het woningtoewijzingssysteem in huis, en zorgt met hun begeleiding dat de portalen toegankelijk worden voor hen die zelf niet in staat zijn dit te regelen.

Na de verhuizing

Het merendeel van de deelnemers is na de verhuizing positiever over hun toekomstperspectief. Stabiele huisvesting, het verrichten van (vrijwilligers)werk en een sociaal netwerk dragen er aan bij dat deelnemers meer toekomstperspectief ervaren. Stabiele huisvesting zorgt ervoor dat deelnemers ruimte ervaren om weer over de toekomst na te denken, iets wat niet of nauwelijks mogelijk was in de periode van dak- of thuisloosheid wat met veel stress en financiële zorgen gepaard ging. Na de verhuizing naar een eigen woning ervaren deelnemers minder stress, en meer stabiliteit en rust.

Na de verhuizing hebben meer mensen een baan dan voor de verhuizing, of is het uitzicht hierop verbeterd. Deelnemers zien werk als een van de voornaamste redenen voor een beter toekomstperspectief omdat een baan nu en in de toekomst voor een betere financiële positie kan zorgen. Ook draagt betaald werk, net als vrijwilligerswerk, bij aan het opbouwen van een sociaal netwerk, wat voor deelnemers een belangrijk aspect is om zich thuis te voelen in de nieuwe woonplaats. Sommige deelnemers verrichten geen betaald werk, maar doen vrijwilligerswerk of ondernemen activiteiten die bijdragen aan het vinden van werk zoals het volgen van Nederlandse les of deelname aan een re-integratietraject vanuit de gemeente.

Deelnemers zijn actief bezig met het opbouwen van een sociaal netwerk door kennis te maken met buurtgenoten en deel te nemen aan buurthuisactiviteiten. Deelnemers bij wie het niet of minder goed lukt om sociale contacten aan te gaan of aansluiting te vinden in de buurt, noemen een taalbarrière en culturele en achtergrondverschillen als voornaamste oorzaken. Deze deelnemers missen sociale contacten met wie ze kunnen optrekken en/of aan wie ze hulp kunnen vragen als dat nodig is.

Wanneer deelnemers naar een gemeente verhuizen waar ze eerder hebben gewoond, vallen ze vaak terug op bestaande contacten. Ook gaan deelnemers regelmatig terug naar Den Haag voor hun sociale netwerk. Deze deelnemers wonen vaak (relatief) dicht in de buurt van Den Haag. Deelnemers die verder weg wonen, vinden het lastig om terug te gaan vanwege de tijd en kosten dat het reizen naar Den Haag met zich meebrengt.

Niet alle deelnemers zien hun toekomstperspectief na de verhuizing positiever in. Sommige deelnemers geven aan dat hun welzijn na de verhuizing achteruit is gegaan. Naast verergerde gezondheidsklachten en stress door schulden, worden ook eenzaamheid, een scheiding en kinderen die ver weg wonen als redenen genoemd. Een terugkeer naar de gemeente Den Haag is voor een aantal van deze deelnemers een reële optie.

Op basis van de conclusie geven we een aantal aanbevelingen ten aanzien van de werkwijze van de VHB+:

- a. Verhoging van het inrichtingsbudget. Vrijwel alle deelnemers geven aan niet met het bedrag van € 1.850,- uit te komen;
- b. Het opbouwen van een sociaal netwerk en aansluiting vinden in de buurt zijn belangrijke factoren voor het thuis voelen in een nieuwe woonplaats, en daarmee ook voor een positief toekomstperspectief. Zorg dat bij het 'keuzeprocess' voor een gebied of regio voldoende aandacht is voor deze aspecten, door (voldoende) informatie te verstrekken over de nieuwe woonplaats en deelnemers duidelijk te informeren over wat hen te wachten staat na de verhuizing;
- c. Zorg voor maatwerk in de overdracht. Neem contact op met de nieuwe gemeente voor deelnemers die hulp kunnen gebruiken bij het regelen van papierwerk en wegwijs worden in de nieuwe gemeente;
- d. Blijf als gemeente Den Haag ook na de verhuizing monitoren of een deelnemer goed opstart in de nieuwe gemeente en biedt tijdig ondersteuning (door een van beide gemeenten) als dit nodig is. Gebruik hiervoor consequent de afgesproken (interne) werkwijze van nazorg en een *follow-up* na zes maanden.

Perspectief van de gemeenten

De ontvangende gemeenten die we gesproken hebben, zijn veelal kritisch op de VHB+. Gemeenten geven aan de voorkeur te hebben voor inwoners uit de eigen regio en (mede) daarom moeite te hebben met de werkwijze van de gemeente Den Haag. In hun ogen heeft deze manier van werken buiten hun invloed om tot gevolg dat er minder sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor de eigen inwoners. De eigen lokale opgave om aandachtsgroepen te huisvesten wordt daardoor nog groter. Zij streven daarbij niet alleen naar een evenwichtige verdeling van de opgave over de regio, maar ook naar sociaal evenwicht in wijken en buurten. Gemeenten maken in de eigen regio afspraken over een evenredige verdeling van huisvesting over de gemeenten. Deze afspraken dienen er ook toe om het sociaal evenwicht in een wijk te bewaken en te bewaren. Met de gemeente Den Haag hebben zij deze afspraken niet. Gemeenten zijn veelal niet op de hoogte wanneer deelnemers van de VHB+ naar hun gemeente verhuizen. De gemeenten hebben de behoefte om geïnformeerd te worden. Daarbij is het voor een ontvangende gemeente niet duidelijk waarom een deelnemer voor de betreffende gemeente gekozen heeft. Kleinere gemeenten hebben ervaren dat de impact groot is wanneer de gemeente Den Haag relatief veel mensen via de VHB+ naar een kleinere gemeente verhuist.

Aanbevelingen:

- e. Ga een interview aan met de gemeenten waar deelnemers van de VHB+ zijn gaan wonen. Doel van dit interview is uitwisseling van elkaars standpunten, het bespreken van de dilemma's die daarmee gepaard gaan en de mogelijkheid en wenselijkheid om tussen regio's of tussen gemeenten tot afstemming en afspraken te komen;
- f. Informeer de ontvangende gemeente actief, met toestemming van de deelnemer, over de verhuizing naar die gemeente, zodat een warme overdracht indien gewenst mogelijk wordt.

Perspectief gemeente Den Haag

De ambitie van de gemeente Den Haag is voor iedere inwoner een passend (t)huis. Met de VHB+ zijn 310 dak- en thuisloze mensen verhuist naar een eigen woning. De cijfers van de aantallen verhuizingen laten zien dat in de afgelopen jaren veruit de meeste deelnemers (68 procent) een nieuwe woonplaats vinden in de regio Zuid-Holland (zie figuur 3). Het merendeel van de 310 deelnemers heeft door de verhuizing een positiever toekomstperspectief. De VHB+ is als instrument om maatwerk te bieden en toekomstperspectief te creëren succesvol gebleken. Aan de andere kant ervaren (ontvangende) gemeenten in de huidige aanpak dat ze onvoldoende gehoord of meegenomen worden.

Aanbevelingen:

- g. Focus op bemiddeling binnen de regio en maak hierover afspraken met de regio. Heroverweeg actieve bemiddeling buiten de regio wanneer er geen sprake is van een sociaal netwerk of andere binding met de regio. Maak altijd een brede afweging die richting de nieuwe gemeente goed kan worden uitgelegd en verantwoord en leg dit vast;
- h. Neem als gemeente Den Haag het initiatief om met de G4, de VNG en het Rijk afspraken te maken over een landelijk aanvaarde werkwijze, om dak- en thuisloze mensen te bemiddelen en te begeleiden naar een woning buiten de eigen regio.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Den Haag kampt met een groot woningtekort. De wachttijd voor een sociale huurwoning bedraagt gemiddeld tien jaar. Om dak- en thuisloze mensen aan een woning te helpen is de gemeente Den Haag in 2019 gestart met de pilot Verhuisbox die in 2021 is doorontwikkeld naar de VerhuisboxPlus (VHB+). De gemeente Den Haag heeft de volgende ambitie:

“Een toekomst begint met een thuis; we streven ernaar dat alle Haagse burgers een dak boven hun hoofd hebben. Primair in een eigen huis, dan wel in het eigen netwerk en in nood bij de Haagse maatschappelijke opvang. Binnen zes maanden helpen wij iemand op weg naar een passend (t)huis.”

Met de VHB+ wil de gemeente Den Haag dak- en thuisloze mensen ondersteunen bij het vinden van een woning buiten Den Haag om daar een bestaan met (meer) toekomstperspectief op te bouwen. De gemeente Den Haag streeft ernaar dak- en thuisloze mensen te helpen bij het vinden van huisvesting, met als doel dat zij vanuit een stabiele woonsituatie een basis kunnen leggen voor een (beter) toekomstperspectief. Met de inzet van de VHB+ wil de gemeente voorkomen dat dak- en thuisloze mensen - die interesse hebben om naar een andere gemeente te verhuizen - vastlopen vanwege beperkte financiële middelen en/of de complexiteit van regelgeving tussen de nieuwe en vertrekkende gemeente. Bij deelname aan de VHB+ biedt de gemeente Den Haag financiële ondersteuning, zoals de eerste maand huur, verhuiskosten en inrichtingsbudget, en indien gewenst ondersteuning bij het inschrijven bij woningcorporaties en het reageren op woningen. De financiële ondersteuning is ook beschikbaar voor mensen die binnen de gemeente Den Haag een woning vinden. De VHB+ wordt in verschillende situaties ingezet, namelijk voor mensen in 24-uursvoorzieningen of de maatschappelijk opvang, aan thuislozen die in hun eigen netwerk verblijven, en bij dreigende dakloosheid.

De VHB+ is onderdeel van een breder plan van aanpak om dakloosheid in de gemeente Den Haag tegen te gaan. Met het Plan van Aanpak Dakloosheid³ draagt de gemeente Den Haag bij aan de ambitie van het Rijk om dakloosheid fors en structureel terug te dringen zoals beschreven in het Nationaal Actieplan Dakloosheid Eerst een Thuis.⁴ Op 21 juni 2021 heeft Nederland de Europese Verklaring om dakloosheid te bestrijden (de Lissabon Verklaring) ondertekend. Met deze verklaring heeft Nederland zich gecommitteerd aan de Europese ambitie om dakloosheid in Europa in 2030 te beëindigen.

Significant Public is door de gemeente Den Haag gevraagd om de reeds geplande, en aan de gemeenteraad toegezegde, evaluatie van de VHB+ uit te voeren. Onze bevindingen en aanbevelingen leest u in deze rapportage.

1.2 Onderzoeksvragen

De evaluatie moet inzicht geven in de werking en effecten van de VHB+. Het doel is aanknopingspunten bieden om de werkwijze van de VHB+ waar nodig te verbeteren. Om dit doel te bereiken zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

1. Wat is de werkwijze van de VHB+?
2. Hoe vaak en voor wie is de VHB+ ingezet in de periode 2021 tot en met juni 2023?
 - a. Aantal succesvolle, voortijdig beëindigde en lopende trajecten;
 - b. Aantal aanmeldingen voor de VHB+ per aanmeldende partij;

³ Vavier, M. (2023, Maart 28). *Procesplan Actualisatie Aanpak Dakloosheid*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12557323/2/RIS314959+Procesplan+Actualisatie+Aanpak+Dakloosheid>

⁴ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2022, November). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis*. Opgehaald van Open Overheid: <https://open.overheid.nl/documenten/rnrl-bb529bd58adc8061e5c058d2fe9671197ba6244f/pdf>

-
- c. Persoonskenmerken en voorzieningengebruik van deelnemers van de VHB+;
 - d. Vorm van ondersteuning (uitsluitend financiële ondersteuning of ook begeleiding van het VHB+ team);
 - e. Aantal verhuizingen per provincie en gemeente.
3. Hoe hebben deelnemers de dienstverlening van de VHB+ ervaren?
 4. Welke effecten ervaren deelnemers van de VHB+ na de verhuizing op het gebied van arbeidsparticipatie, financiële positie, gezondheid en welzijn en toekomstperspectief?
 5. Hoe kijken en ervaren (ontvangende) gemeenten, woningcorporaties en aanmeldende partijen (naar) de werkwijze van de VHB+?
 6. Welke verbeteringen zijn mogelijk in de samenwerking met (ontvangende) gemeenten en woningcorporaties?

1.3 Onderzoeksaanpak

We hebben verschillende stappen doorlopen om tot onze bevindingen en aanbevelingen te komen. Om een beeld te krijgen van de context en werkwijze van de VHB+ zijn we begonnen met een documentenstudie. Vervolgens hebben we vier verkennende gesprekken gevoerd met medewerkers van de gemeente Den Haag. Zo spraken we met het uitvoerende team van de VHB+ (waaronder het hoofd administratie en diensten & Intermediairen Contactpunt (ICP)), een sociaal casemanager, een administratief medewerkster, twee medewerkers van het ICP en twee beleidsadviseurs.

Om een beeld te verkrijgen van de omvang en kenmerken van de groep mensen voor wie de VHB+ is ingezet, is een bestandsanalyse uitgevoerd op basis van gegevens verstrekt door de gemeente Den Haag. De analyse omvatte onder andere persoons- en trajectkenmerken en recent gebruik van voorzieningen. Daarnaast is er een overzicht opgesteld van de provincies en gemeenten waar deelnemers naartoe zijn verhuisd.

We hebben telefonische interviews gehouden met 34 mensen die gebruik hebben gemaakt van de VHB+ (hierna: deelnemers) van de VHB+. We hebben bewust voor een kwalitatieve aanpak gekozen. Het ophalen van de ervaringen van deelnemers en van betrokken partijen kan veel informatie en handvatten bieden om de VHB+ verder te ontwikkelen. In de interviews hebben we deelnemers gevraagd naar hun ervaringen met de dienstverlening van de VHB+, en de ervaren effecten na de verhuizing op leefgebieden zoals arbeidsparticipatie, financiële situatie, gezondheid, sociaal netwerk en toekomstperspectief. Op basis van door Significant opgestelde wervingscriteria zijn deelnemers vanuit de gemeente benaderd en uitgenodigd voor een telefonisch interview. Er is zo veel als mogelijk geprobeerd spreiding aan te brengen in relevante kenmerken (zoals huishoudsamenstelling, leeftijd, jaar van deelname (2021, 2022 of 2023) om een breed beeld aan ervaringen te kunnen inventariseren. De deelnemers zijn door de gemeente Den Haag benaderd voor deelname aan een interview. Bij aanvang van het interview is de deelnemers uitgelegd dat Significant een onafhankelijk onderzoeksbureau is en dat de informatie uit de interviews anoniem wordt verwerkt. De interviews zijn gevoerd in het Nederlands of het Engels, afhankelijk van de voorkeur van de deelnemers.

Vervolgens hebben we met drie aanmeldende partijen, zes (ontvangende) gemeenten en één woningcorporatie gesproken om inzicht te verkrijgen in hun ervaringen met de VHB+:

- a. Onder aanmeldende partijen verstaan we de organisaties die dak- en thuisloze mensen aanmelden voor deelname aan de VHB+. Wij hebben gesproken met een medewerker van 1) de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheidsprojecten (SZW) van het Dak- en thuislozemenloket van de gemeente Den Haag, 2) het aanmeldingspunt voor gezinnen, en 3) het aanmeldingspunt voor alleenstaanden (beide onderdeel van de Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn (OCW) van de gemeente Den Haag). Iets meer dan de helft van de deelnemers van de VHB+ wordt via een van deze drie partijen aangemeld (zie hoofdstuk 3.1).

-
- b. We hebben met negen medewerkers van zes gemeenten gesproken, namelijk Aalten, Amsterdam, Den Bosch, Enschede, Heerlen en Rotterdam. We hebben met beleidsmedewerkers, adviseurs, managers en regisseurs gesproken. De gemeenten zijn, met uitzondering van Amsterdam, benaderd omdat deelnemers van de VHB+ ernaartoe zijn verhuist. Tijdens de interviews zijn we ingegaan op ervaringen met de VHB+, opvattingen over de VHB+ in bredere zin, en mogelijke verbeteringen en veranderingen voor doorontwikkeling. De gemeente Amsterdam hebben we gesproken over de werkwijze die zij hanteren om dak- en thuisloze mensen in hun gemeente aan passende huisvesting te helpen.
- c. We hebben twee medewerkers van woningcorporatie De Woonplaats gesproken die ervaring hebben met het huisvesten van deelnemers van de VHB+. Er zijn meerdere woningcorporaties benaderd voor een interview, maar de overige woningcorporaties hebben niet of niet positief gereageerd op het verzoek voor een interview. We baseren de bevindingen in deze rapportage op bovenstaande onderzoeksactiviteiten.

1.4 Media

In de media is er aandacht geweest voor de VHB+, via nieuwsberichten in het Algemeen Dagblad⁵, EenVandaag⁶, de Stentor⁷ en de Volkskrant⁸. In deze nieuwsberichten komt met name het perspectief naar voren dat de gemeente Den Haag dak- en thuisloze mensen verplaatst naar nieuwe gemeenten zonder overleg of formele overdracht, waardoor deze gemeenten belast worden met de zorg voor de dak- en thuisloze inwoners van de gemeente Den Haag. De gemeente Den Bosch heeft een brief gestuurd naar de staatssecretaris met het verzoek de VHB+ stop te zetten en in overleg te treden met de gemeente Den Haag over de aanpak van dakloosheid.⁹

1.5 Leeswijzer

In deze evaluatie leest u in hoofdstuk 2 de beleidscontext en werkwijze van de VHB+. Hoofdstuk 3 beschrijft de belangrijkste uitkomsten van de data-analyse over de omvang en kenmerken van de deelnemers van de VHB+ in de periode januari 2021 tot en met juni 2023. Hoofdstuk 4 beschrijft de bevindingen uit de interviews met deelnemers van de VHB+ over hun ervaringen met de dienstverlening van het VHB+ team, en de effecten die zij ervaren op het gebied van arbeidsparticipatie, financiële positie, gezondheid, sociaal netwerk en toekomstperspectief. Hoofdstuk 5 beschrijft hoe (ontvangende) gemeenten, woningcorporaties en aanmeldende partijen (naar) de werkwijze van de VHB+ kijken en ervaren. Hoofdstuk 6 bevat onze conclusies en aanbevelingen.

⁵ Garnier, T., & De Jonge, L. (2023, april 14). *Den Haag verhuist honderden daklozen naar de provincie, maar gemeenten weten van niks: 'Egoïstisch en asociaal'*. Opgehaald van het Algemeen Dagblad: <https://www.ad.nl/den-haag/den-haag-verhuist-honderden-daklozen-naar-de-provincie-maar-gemeenten-weten-van-niks-egoistisch-en-asociaal-afedfa43/>

⁶ EenVandaag. (2023, april 29). *Mag een gemeente daklozen in andere dorpen en steden 'dumpen'? 'Iedereen is vrij om overal in Nederland te wonen'*. Opgehaald van EenVandaag: <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/mag-een-gemeente-daklozen-in-andere-dorpen-en-steden-dumpen-iedereen-is-vrij-om-overal-in-nederland-te-wonen/>

⁷ Mons, G., Garnier, T., & De Jonge, L. (2023, april 15). *Den Haag stuurt zonder overleg daklozen naar de Achterhoek: 'Hier hoor je afspraken over te maken'*. Opgehaald van de Stentor: <https://www.destentor.nl/berkelland/den-haag-stuurt-zonder-overleg-daklozen-naar-de-achterhoek-hier-hoor-je-afspraken-over-te-maken-a6f7d430/>

⁸ Stoffelen, A. (2023, mei 1). *Dakloze Richard uit Den Haag was nog nooit in Enschede geweest. Toch kreeg hij er een huis: Opgehaald van de Volkskrant. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dakloze-richard-uit-den-haag-was-nog-nooit-in-enschede-geweest-toch-keeg-hij-er-een-huis-bc2191c2?referrer=https://www.google.com/>*

⁹ Slikker, P. P., Van den Bergh, S., Peters, D., Honig, T., Vossen, M., Jansen, C., Windmuller, H. (2023, april 26). *Solidaire aanpak dakloosheid*. Opgehaald van EenVandaag: https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/user_upload/PDF/Brief_procent20aan_procent20Staatssecretaris_procent20Van_procent20Ooijen_procent20over_procent20solidaire_procent20aanpak_procent20dakloosheid_procent20-procent2060423.pdf

2 Beleidskader en werkwijze

De VHB+ is onderdeel van een breder plan van aanpak om dakloosheid in de gemeente Den Haag tegen te gaan. In dit hoofdstuk beschrijven we de context waarin de VHB+ is ontstaan. Daarbij gaan we eerst in op de beleidsmatige verankering, vervolgens beschrijven we de werkwijze van de pilot Verhuisbox en de doorontwikkeling naar de VHB+, waarna we eindigen met de verandertheorie achter de VHB+.

2.1 Beleidskader 'Den Haag geeft Thuis'

In 2019 is de pilot Verhuisbox ontstaan als onderdeel van het Tienpuntenplan Maatschappelijke Opvang en het Actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren.¹⁰ De gemeente ontving signalen dat bewoners van 24-uursopvangvoorzieningen vaak langer dan noodzakelijk in de opvang verbleven vanwege een groot tekort aan beschikbare en passende woningen (doorstroomvoorzieningen) in de gemeente Den Haag.¹¹ Met de pilot Verhuisbox beoogde de gemeente financiële ondersteuning te bieden aan dak- en thuisloze mensen die interesse hadden in woningmogelijkheden buiten de regio. De Verhuisbox baseerde zich hierbij op de Huisvestingswet waarin staat dat iedereen die wettig in Nederland verblijft zich vrijelijk mag verplaatsen en vrijelijk zijn of haar verblijfplaats mag kiezen. Deze Huisvestingswet regelt ook de beperking die aan de vrije vestiging van een persoon kan worden opgelegd. Dit houdt in dat gemeenten binnen de kaders van deze wet urgentie en voorrang verlenen aan bepaalde groepen, bijvoorbeeld aan mensen die in de maatschappelijk opvang verblijven vanwege een scheiding, aan mensen die mantelzorg verlenen, mensen die zorg ontvangen of aan mensen die economisch of maatschappelijk verbonden zijn aan een bepaalde regio.

In juli 2023 heeft de gemeente een herzien beleidskader aanpak dakloosheid gepubliceerd.¹² Dit beleidskader 'Den Haag geeft Thuis' is de opvolger van het Tienpuntenplan Maatschappelijke Opvang en het Actieprogramma Dak- en Thuisloze jongeren.¹³ Uit het beleidskader volgt dat de focus voor de periode 2023 - 2030 op vier thema's ligt, namelijk: 1) voor iedereen een passende plek, 2) voor iedereen financiële bestaanszekerheid, 3) voor iedereen passende ondersteuning, en 4) iedereen weet de weg. De VHB+ valt binnen het beleidskader onder thema 1) voor iedereen een passende plek, en heeft als beoogd resultaat het bevorderen van de doorstroom vanuit de maatschappelijk opvang en de uitstroom naar stabiele huisvesting.

2.2 Werkwijze van de pilot Verhuisbox

De pilot Verhuisbox is initieel opgestart voor bewoners van 24-uurswoonvoorzieningen. Deelnemers gingen zelf op zoek naar een woning, bijvoorbeeld door te reageren op sociale huurwoningen in krimpregio's (vanuit het dak- en thuislozenloket werd een overzicht van de woningcorporaties in krimpregio's verstrekt). Wanneer het tot een verhuizing kwam, konden de deelnemers financiële ondersteuning aanvragen bij de gemeente Den Haag. Op die manier probeerde de gemeente financiële barrières weg te nemen, die bij een verhuizing kunnen ontstaan voor mensen met beperkte financiële middelen. Zo is het pas mogelijk om bijzondere bijstand voor de eerste huurnota aan te vragen na inschrijving bij de nieuwe gemeente, terwijl de eerste huurnota voor de sleuteloverdracht moet worden betaald.

¹⁰ Dienst SZW en OCW (2019, mei 14). Pilot uitstroom uit maatschappelijke opvang (doorstroomvoorziening) naar zelfstandige woonruimte elders. Gemeente Den Haag.

¹¹ Dienst SZW en OCW (2019, mei 14). Pilot uitstroom uit maatschappelijke opvang (doorstroomvoorziening) naar zelfstandige woonruimte elders. Gemeente Den Haag.

¹² Gemeente Den Haag. (2023, juli). *Den Haag geeft thuis. Beleidskader aanpak dakloosheid 2023-2030*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12983468/1/RIS316085_Bijlage_Beleidskader_aanpak_dakloosheid

¹³ Van Alphen, B. (2020, oktober 27). *Derde Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie:

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9315868/2/RIS306586+Derde+voortgangsrapportage+Maatschappelijke+Opvang>

Een vergoeding voor inrichtingskosten kan bij de nieuwe gemeente na inschrijving worden aangevraagd (met de mogelijkheid dat de aanvraag wordt afgewezen). De financiële ondersteuning van de gemeente Den Haag bestond uit een vergoeding voor vervoerskosten, de eerste maand huur en inrichtingskosten. Daarnaast was verstrekking van een waarborgsom mogelijk als leenbijstand. De Leidraad Individuele Bijzondere Bijstand van de gemeente Den Haag is leidend voor de hoogte van de verstrekkingen. Naast de financiële ondersteuning, bood de gemeente ook hulp om ervoor te zorgen dat de betaalcyclus van de bijstandsuitkering van de oude en nieuwe gemeente op elkaar aansloten. De pilot was met name bedoeld voor dak- en thuisloze mensen met een ondersteunend netwerk in een andere gemeente of voor diegenen die in een andere omgeving een nieuwe start wilden maken.

Na een halfjaar is de pilot uitgebreid voor mensen die in de maatschappelijke en noodopvang verbleven en te maken hadden met (dreigende) dakloosheid. In totaal zijn dertien deelnemers succesvol verhuisd met behulp van de Verhuisbox. Dit aantal was lager dan vooraf verwacht. Deelnemers gaven aan de administratieve procedures rondom een verhuizing als belemmerend te ervaren en behoefte te hebben aan meer administratieve ondersteuning vanuit de gemeente. Op dat moment was daar vanuit de gemeente Den Haag niet voldoende capaciteit voor beschikbaar.¹⁴

2.3 Doorontwikkeling naar de VHB+

In 2021 is vanuit VWS € 300.000,- aan impulsmiddelen beschikbaar gesteld om de Verhuisbox te intensiveren. De gemeente Den Haag heeft daarmee de Verhuisbox naar de VHB+ doorontwikkeld door op onderstaande punten uit te breiden:¹⁵

- a. Het betrekken van jongeren bij de doelgroep van de VHB+ (in het kader van het Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren). Dit maakt dat de totale doelgroep van de VHB+ neerkomt op (dreigend) dak- en thuisloze gezinnen, alleenstaanden en jongeren;
- b. Extra inzet van een SZW casemanager om de samenwerking met welzijnsorganisaties (zoals onder andere het Straat Consulaat, Kessler, Leger des Heils) te intensiveren en meer bekendheid te geven aan de VHB+;
- c. Extra inzet van een SZW casemanager om belanghebbenden te begeleiden bij het inschrijven bij verschillende woningcorporaties en het reageren op woningen.

Met de doorontwikkeling naar de VHB+ zijn twee groepen deelnemers ontstaan die gebruik kunnen maken van de VHB+:

- a. De groep deelnemers die alleen gebruikmaakt van financiële ondersteuning en zelf een woning heeft gevonden (binnen of buiten Den Haag) of via een voorrangsverklaring een woning toegewezen heeft gekregen voor een woning binnen de regio Haaglanden (40 procent);
- b. De groep deelnemers die naast financiële ondersteuning ook begeleiding krijgt van het VHB+ team bij het inschrijven bij verschillende woningcorporaties en het reageren op woningen (60 procent).¹⁶

Gedurende de looptijd van de VHB+ is het aantal deelnemers verminderd dat uitsluitend financiële ondersteuning ontvangt, dit komt mede doordat het dak- en thuislozenloket vaker doorverwijst naar het VHB+ team.

2.4 Uitsplitsing in stappen voor een deelnemer met begeleiding van het VHB+ team

Een deelnemer met begeleiding van het VHB+ team doorloopt de volgende stappen:

¹⁴ Dienst SZW. (2021, januari 4). Uitbreiding pilot VerhuisboxPlus. Gemeente Den Haag.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Vavie, M. (2023, juni 12). *VerhuisboxPlus*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie:

<https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12857838/2/RIS315794+VerhuisboxPlus>

Figuur 1. De stappen die een deelnemer met begeleiding van het team van de VHB+ doorloopt

Aanmelding

Aanmeldende partijen kunnen dak- en thuisloze mensen aanmelden bij het team van de VHB+. Onder deze aanmeldende partijen verstaan we de verschillende afdelingen binnen de gemeente (zoals het dak- en thuislozenloket) of externe instellingen (zie tabel 1 in hoofdstuk 3). Het team van de VHB+ licht aanmeldende partijen voor over de mogelijkheden van de inzet van de VHB+, zodat zij een inschatting kunnen maken of iemand in aanmerking komt voor deelname. Vóór aanmelding bij de VHB+ heeft de deelnemer doorgaans al een voorafgaand traject doorlopen. Het dak- en thuislozenloket voert bij elke aanmelding een intakegesprek om te beoordelen wat de persoon nodig heeft en in hoeverre diegene zelfredzaam is. Op basis daarvan wordt een plan van aanpak opgesteld. Wanneer een aanmeldende partij inschat dat iemand in aanmerking komt voor deelname aan de VHB+, worden de criteria van de VHB+ met de potentiële deelnemer besproken. Als diegene akkoord gaat met de aanmelding, stuurt de aanmeldende partij de aanmelding naar het ICP via een online meldcode.

Toetsing door het ICP

Sinds januari 2023 is in de werkwijze opgenomen dat het ICP na aanmelding een toetsing uitvoert of de aangemelde persoon in aanmerking komt voor deelname aan de VHB+. Het ICP neemt contact op met de aanmeldende partij en bespreekt de aanmeldcriteria, die onder andere gaan over woonhistorie, financiële situatie en psychische/verslavingsproblematiek. Wanneer blijkt dat de aangemelde persoon in aanmerking komt voor de VHB+, zet het ICP de aanmelding door naar een casemanager uit het VHB+ team.

Intake met de casemanager

De casemanager van het VHB+ team zorgt voor een intakegesprek met de deelnemer om verschillende thema's te bespreken zoals: financiën, potentie werk of opleiding, woonhistorie, geestelijke en lichamelijke gezondheid, sociaal netwerk, de werkwijze van de VHB+ en de welke inspanning van de deelnemer wordt verwacht in de zoektocht naar een woning. In het intakegesprek wordt aan de hand van een kaart uitgelegd welke gebieden de meest gunstige kansen bieden voor het vinden van een woning, en hoe groot de spanning op de woningmarkt is in met name de vier grote steden: Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag. Voor deelnemers van 55+ is er meer ruimte op de sociale huurwoningmarkt, en is het relatief eenvoudiger een woning te vinden in de regio Zuid-Holland dan voor de andere leeftijdscategorieën. In 2021 en 2022 werd de kaart Spanning Woningmarkt gebruikt, sinds 2023 is dat de BPD Hittekaart Woningmarkt (zie als voorbeeld bijlage B voor de hittekaart van de woningmarkt in 2017). De hittekaart visualiseert door middel van kleurgebruik wat de combinatie van marktvolume en huishoudensontwikkeling betekent voor de spanning en wachttijd in een gebied.

Begeleiding van het VHB+ team

Na een positieve intake start het traject om een nieuwe woning te vinden. Een administratief medewerker ondersteunt bij het inschrijven op websites van verschillende woningcorporaties en het reageren op de woningen. Het reageren op woningen vereist namelijk enige kennis en ervaring aangezien er in Nederland veel verschillende woningcorporaties actief zijn, wat zorgt voor veel verschillende websites waar woningzoekenden op verschillende manieren moeten reageren. In de zomer van 2023 is gedurende twee maanden proef gedraaid met een proces waarbij deelnemers van het VHB+ team advies ontvingen over het woningtoewijzingssysteem en vervolgens zelf reageerden op beschikbare woningen. Deze proef bleek weinig succesvol te zijn. Deelnemers reageerden vaak laat en/of zeer beperkt op beschikbare woningen, deels vanwege beperkte reageermogelijkheden. Na twee maanden is besloten om terug te keren naar de 'oude' werkwijze.

Aanvaarden woning

Een deelnemer komt op basis van inschrijvingsduur of op basis van loting in aanmerking voor de bezichtiging van een woning. Wanneer de deelnemer bovenaan de plaatsingslijst staat, krijgt hij de mogelijkheid om de woning te accepteren. Het varieert of er een intake met een woningcorporatie plaatsvindt. De woningcorporatie beoordeelt of een deelnemer zonder begeleiding in staat is om de woning te betrekken. Hierbij wordt gekeken naar de woonhistorie, mede op basis van een verklaring die het VHB+ team in samenspraak met de deelnemer heeft opgesteld. Deze verklaring bevat informatie over de woonadressen van de deelnemer van de afgelopen vijf jaar. Hierin wordt gekeken naar aspecten zoals zelfstandig wonen, inwonnen met of zonder begeleiding, het hebben van een eigen huurcontract (waarbij een verhuurdersverklaring wordt opgevraagd bij de verhuurder), of het inwonnen bij familie of vrienden. Ook wordt onderzocht of de deelnemer uit het buitenland kwam en daar zelfstandig woonde.

Het is de ervaring van het VHB+ team dat de criteria voor het afwijzen van een woning vaak onduidelijk zijn. Het komt voor dat een deelnemer wordt afgewezen door de woningcorporatie vanwege schulden, waarbij ook naar studieschuld wordt gekeken. Andere redenen voor afwijzing kunnen het gebruik van het briefadres van het dak- en thuislozenloket zijn, of het ontbreken van een sociaal netwerk in de omgeving van de nieuwe woning.

Financiële ondersteuning

Na het aanvaarden van de woning komt de deelnemer in aanmerking voor financiële ondersteuning. Dit omvat de eerste maand huur en een budget voor inrichtingskosten, waarbij de eerste maand huur en het inrichtingsbudget als lening worden beschouwd bij het accepteren van een woning in de gemeente Den Haag. De tegemoetkoming wordt dan vanuit de bijzondere bijstand uitgekeerd. Ook eventuele reiskosten worden vergoed. Het gemiddelde inrichtingsbudget is € 1850,-. Als het aanvragen van een uitkering in de nieuwe gemeente langer dan gebruikelijk duurt, kan de gemeente ervoor kiezen de bijstandsuitkering ter overbrugging langer te laten doorlopen, totdat de nieuwe aanvraag is beoordeeld. Dit is bedoeld om betalingsachterstanden van vaste lasten bij de start van de nieuwe woonsituatie te voorkomen.

Bij meer dan de helft van de deelnemers heeft het VHB+ team contact met de betrokken woningcorporatie. Deze contacten hebben veelal betrekking op het verduidelijken, verifiëren, aanvullen of uitwisselen van gevraagde documenten, of om samen met een deelnemer (online) aanwezig te zijn bij het intakegesprek. Na acceptatie van een woning is er sporadisch contact met de ontvangende gemeente, bijvoorbeeld in gevallen waarin een aanvraag voor een bijstandsuitkering vertraging oploopt en er een overbrugging nodig is, of wanneer blijkt dat de deelnemer in incidentele gevallen kortdurende Wmo-begeleiding nodig heeft. Met één woningcorporatie in het oosten van het land is de afspraak gemaakt dat het VHB+ team standaard deelneemt aan het welkomtsgesprek van de woningcorporatie. Verder zijn er geen specifieke afspraken gemaakt met woningcorporaties of gemeenten ten aanzien van de VHB+.

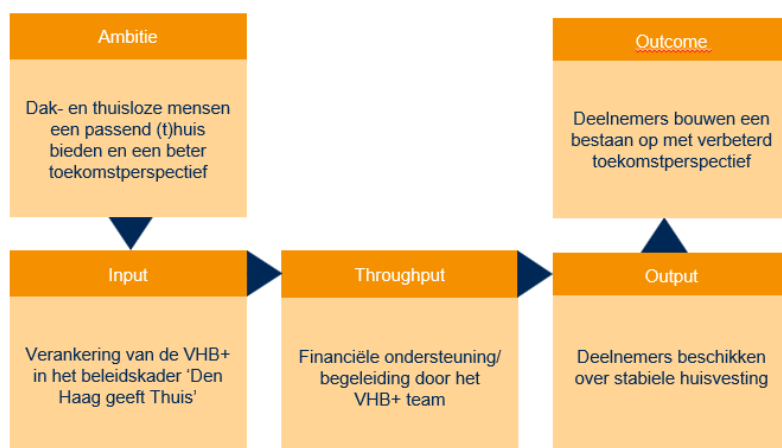
Verhuizen

Het VHB+ team gebruikt een verhuischeklist om met de deelnemer af te stemmen of nog verdere ondersteuning nodig is vanuit het VHB+ team (bijlage C). Het VHB+ team helpt bijvoorbeeld, indien gewenst, bij het aanvragen van een uitkering. Gemiddeld is het VHB+ team na de verhuizing nog drie maanden betrokken. Ook als een deelnemer zelf alles regelt, blijft het VHB+ team monitoren. De begeleiding wordt afgesloten wanneer alle zaken op de verhuischeklist zijn geregeld, zoals een inkomen, huurtoeslag, elektra en water, en er geen ondersteuning meer nodig is van het VHB+ team.

Bij voorkeur vindt er na zes maanden nog een *follow-up* plaats, wat inhoudt dat de casemanager contact opneemt met de deelnemer om na te vragen hoe het gaat. Door het hoge aantal aanmeldingen en deelnemers van de VHB+, is de *follow-up* niet altijd consequent toegepast.

2.5 Verandertheorie achter de VHB+

De verandertheorie achter de VHB+ beschrijft het geheel van de beoogde ambities, via de gekozen aanpak (*input*) en uitgevoerde activiteiten (*throughput*) naar de directe (*output*) en indirecte resultaten (*outcome*). Deze onderdelen vormen samen een keten, waarbij de gedachte is dat het ene onderdeel logisch voortvloeit uit het vorige. De *ambitie* van de gemeente Den Haag om dak- en thuisloze mensen een passend (t)huis te bieden, vormt het startpunt van deze keten. De VHB+ is beleidsmatig verankerd in het beleidskader 'Den Haag geeft Thuis' (*input*). De VHB+ valt binnen het beleidskader onder het thema 'Voor iedereen een passende plek' en heeft als beoogd resultaat het bevorderen van de doorstroom vanuit de maatschappelijk opvang en de uitstroom naar stabiele huisvesting. Deze beleidsmatige verankering maakt de uitvoering van de VHB+ mogelijk. De verschillende activiteiten vanuit de VHB+ vormen de *throughput*, namelijk financiële ondersteuning en, indien gewenst, begeleiding van het VHB+ team bij het inschrijven bij woningcorporaties en het versturen van reacties op woningen. Deze activiteiten leiden ertoe dat deelnemers eerder over stabiele huisvesting beschikken (*output*). De beoogde *outcome* is dat deelnemers hierdoor een bestaan kunnen opbouwen met verbeterd toekomstperspectief.

Figuur 2. Verandertheorie achter de VHB+

3 Omvang groep en kenmerken van de deelnemers

Dit hoofdstuk beschrijft de omvang van de groep en de kenmerken van de deelnemers van de VHB+ in de periode 2021 tot en met juni 2023. De beschrijving is gebaseerd op gegevens die vanuit de gemeente Den Haag beschikbaar zijn gesteld.

3.1 Aantal aanmeldingen per aanmeldende partij

De meeste aanmeldingen voor de VHB+ verlopen via de afdeling Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning van de gemeente Den Haag (33 procent) en het dak- en thuislozenloket van de dienst SZW (26 procent). Via de Tijdelijk Extra Ondersteuning (TEO), waar dakloze gezinnen worden aangemeld voor de noodopvang, zijn 20 procent van de aanmeldingen afkomstig. Het sociaal casemanagement is verantwoordelijk voor 6 procent van de aanmeldingen, zorgaanbieders voor 4 procent. De groep overige aanmeldende partijen¹⁷ is verantwoordelijk voor 11 procent.

Aanmeldende partij	Aantal deelnemers	Percentage deelnemers
Jeugd en Maatschappelijke Ondersteuning	178	33%
Dak- en thuislozenloket SZW	138	26%
Tijdelijk Extra Ondersteuning (TEO)	110	20%
Overige aanmeldende partijen	61	11%
Sociaal casemanagement	30	6%
Zorgaanbieders	24	4%
Totaal	541	100%

Tabel 1. Aantal aanmeldingen voor deelname aan de VHB+ per aanmeldende partij

3.2 Aantal succesvol afgeronde, voortijdig beëindigde en lopende trajecten

In totaal zijn 541 personen aangemeld bij de VHB+. Hiervan hebben 310 deelnemers een woning gevonden met ondersteuning van de VHB+. Van deze 310 deelnemers hebben 130 deelnemers alleen financiële ondersteuning ontvangen, 180 deelnemers kregen zowel financiële ondersteuning als begeleiding van het VHB+ team. Voor 159 van de 541 personen is het traject voortijdig beëindigd. Voornaamste redenen zijn een gebrek aan motivatie voor deelname aan de VHB+ of een gebrek aan motivatie om buiten de regio Haaglanden te wonen, het herhaaldelijk weigeren van aangeboden woningen, of een vertrek naar het buitenland. Medio juni 2023 bevonden zich 72 deelnemers in een lopend traject.

Status traject	2021	2022	2023 (t/m juni)	Totaal
Woning gevonden	89	169	52	310
Traject voortijdig beëindigd	39	106	14	159
Traject lopend	1	35	36	72
Totaal	129	310	102	541

Tabel 2. Overzicht van alle succesvolle, vroegtijdig beëindigde en nog lopende trajecten van de VHB+

¹⁷ Hier vallen onder: Algemeen Maatschappelijk Werk, Bestuursdienst, Bureau Nazorg, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, Financiële Hulpverlening, Helpdesk Geldzaken, Jeugd Interventie Team, Jongeren Perspectief Fonds, De Kessler Stichting en aanmeldende partij onbekend.

3.3 Geslacht, leeftijd en huishoudsamenstelling

Van de deelnemers is 57 procent vrouw en 41 procent man. Ongeveer twee derde van de deelnemers bevindt zich in de leeftijdscategorie van 28-54 jaar (66 procent), daarnaast is 18 procent tussen de 18-27 jaar oud en 16 procent 55 jaar of ouder. Wat de huishoudsamenstelling betreft, is 51 procent van de deelnemers alleenstaand, 41 procent betreft een eenoudergezin, 6 procent een tweeoudergezin, 1 procent een echtpaar en in 1 procent van de gevallen is de huishoudsamenstelling niet bekend.

Aantal deelnemers		Percentage
Geslacht		
Man	127	41%
Vrouw	175	57%
Onbekend	8	2%
Totaal	310	100%
Leeftijdscategorie		
18-27	57	18%
28-54	204	66%
55+	49	16%
Totaal	310	100%
Huishoudsamenstelling		
Alleenstaand	157	51%
Eenoudergezinnen	127	41%
Tweeoudergezinnen	19	6%
Echtpaar	5	1%
Onbekend	2	1%
Totaal	310	100%

Tabel 3. Geslacht, leeftijd en huishoudsamenstelling uitgesplitst voor de 310 deelnemers die met behulp van de VHB+ een woning hebben gevonden

3.4 Voorzieningengebruik

Van de 310 deelnemers die met inzet van de VHB+ een woning vonden, ontvingen er 222 deelnemers in de periode tot maximaal drie maanden voor hun verhuizing een bijstandsuitkering van de gemeente Den Haag. Uit de data blijkt dat 0 - 3 maanden voorafgaand aan de verhuizing 72 deelnemers een Wmo-begeleidingsindicatie hebben. Hierbij gaat het veelal om indicaties die zijn verstrekt in verband met een verblijf in de opvang. Navraag leert dat een klein percentage van de Wmo-begeleidingsindicaties is los te zien van een verblijf in de opvang.

Aantal deelnemers		Percentage deelnemers
Voorzieningengebruik tot drie maanden voor de verhuizing		
Bijstandsuitkering	222	72%
Geen bijstandsuitkering	88	28%
Totaal	310	100%

Tabel 4. Voorzieningengebruik van de 310 deelnemers die met ondersteuning van de VHB+ zijn verhuisd

3.5 Vorm van ondersteuning

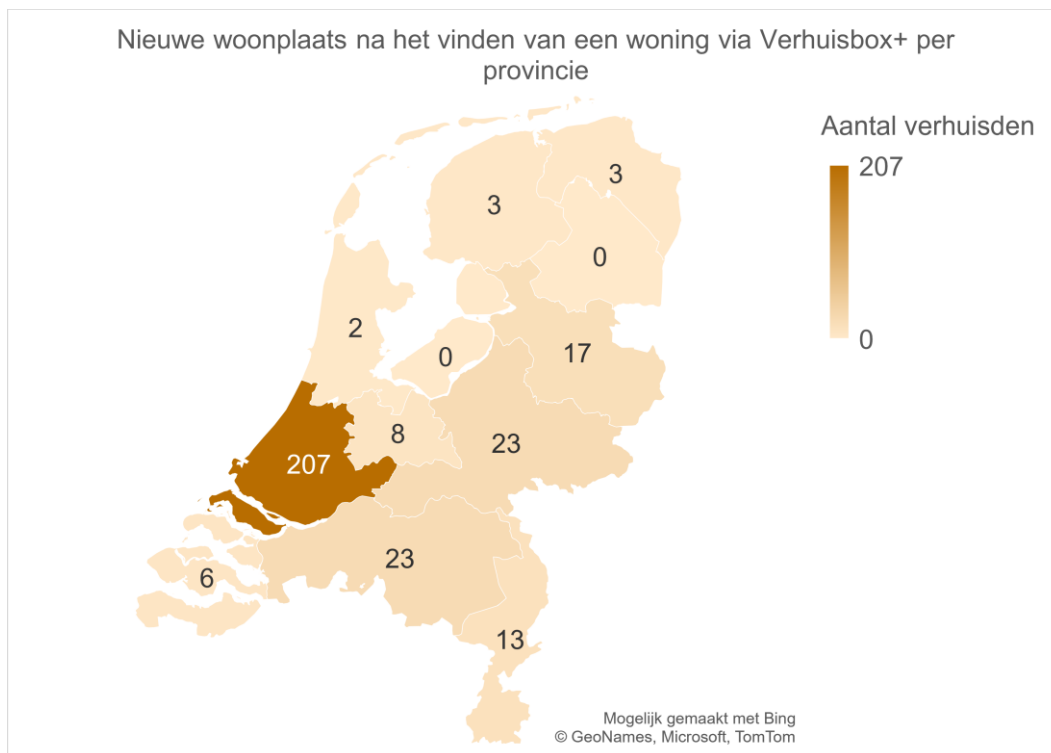
Van de 310 deelnemers kregen 130 personen alleen financiële ondersteuning (42 procent), 180 personen kregen zowel financiële ondersteuning als begeleiding van het VHB+ team (58 procent).

Vorm van ondersteuning	2021	2022	2023 (t/m juni)	Totaal	Percentage
Financiële ondersteuning	38	68	24	130	42%
Begeleiding + financiële ondersteuning	51	101	28	180	58%
Totaal	89	169	52	310	100%

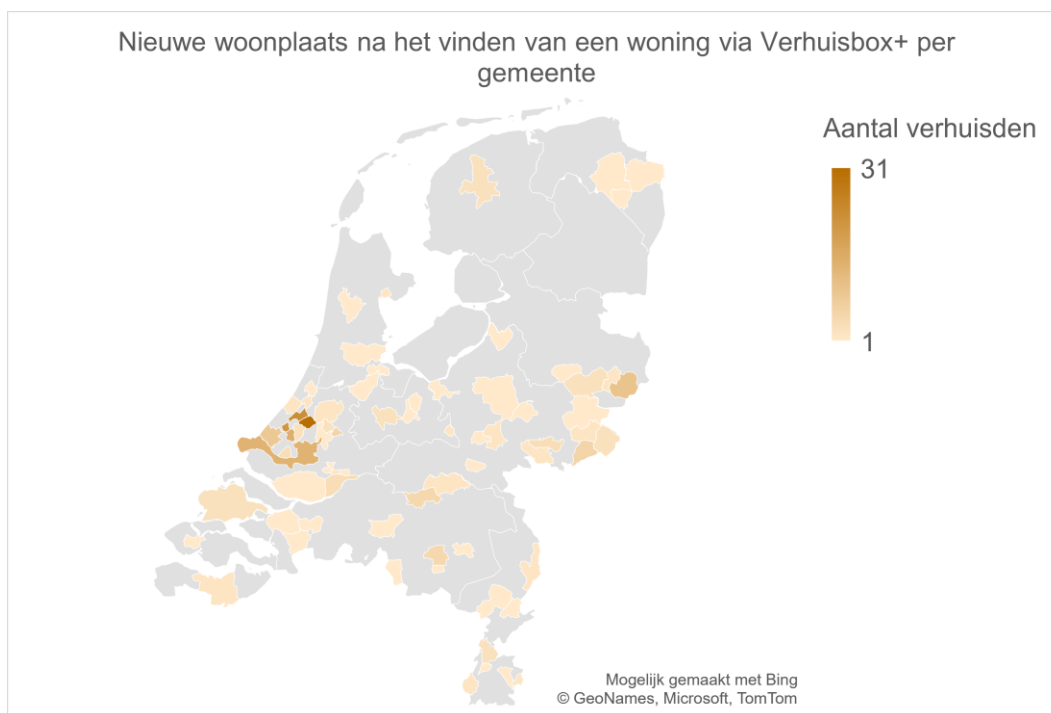
Tabel 5. Het aantal deelnemers per jaar dat uitsluitend financiële ondersteuning ontving en het aantal deelnemers dat zowel financiële ondersteuning als begeleiding vanuit het VHB+ team heeft ontvangen

3.6 Aantal verhuizingen uitgesplit per provincie

Voor 305 deelnemers is de nieuwe woonplaats uitgesplitst per provincie (zie figuur 3). Van 5 deelnemers is het nieuwe adres geheim. Van de 305 deelnemers hebben 207 personen een woning gevonden binnen de regio Zuid-Holland (68 procent). 52 deelnemers zijn binnen de gemeente Den Haag verhuisd. Dit hoge percentage is (deels) te verklaren vanwege deelnemers met een voorrangsverklaring voor de regio Haaglanden, en vanwege deelnemers van 55+ jaar waarvoor geldt dat er relatief makkelijk een woning in de provincie Zuid-Holland gevonden kan worden. Daarnaast zijn 23 deelnemers naar Gelderland verhuisd (7,5 procent), 23 deelnemers naar Noord-Brabant (7,5 procent), en 17 deelnemers naar Overijssel (6 procent). De overige 11 procent van de deelnemers heeft een woning gevonden in gemeenten in Friesland, Groningen, Limburg, Noord-Holland, Utrecht of Zeeland.

Figuur 3. Aantal verhuisden per provincie voor 2021, 2022 en tot en met juni 2023

Figuur 4. Aantal verhuisden per gemeente (exclusief de 52 deelnemers die binnen Den Haag zijn verhuisd)

4 Interviews met deelnemers

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste bevindingen uit de interviews met deelnemers van de VHB+. We beschrijven eerst de ervaringen van deelnemers met de dienstverlening van de VHB+, vervolgens gaan we in op de ervaren effecten van deelnemers op het gebied van arbeidsparticipatie, financiële positie, gezondheid en welzijn, sociaal netwerk en toekomstperspectief.

4.1 Inleiding

We hebben bij het uitnodigen van deelnemers zoveel als mogelijk geprobeerd spreiding aan te brengen in relevante kenmerken (zoals huishoudsamenstelling, leeftijd, jaar van deelname (2021, 2022 of 2023)) om een breed beeld aan ervaringen te kunnen inventariseren. De deelnemers die we gesproken hebben, zijn in de jaren 2021 (8 deelnemers), 2022 (14 deelnemers) en 2023 (12 deelnemers) met ondersteuning van de VHB+ naar een woning verhuisd. We hebben 17 vrouwen en 17 mannen gesproken. De huishoudsamenstelling van de 34 deelnemers bestond uit 17 alleenstaanden, 12 eenoudergezinnen en 5 tweoudergezinnen (zie bijlage D voor een overzicht van de kenmerken van de 34 deelnemers).

De deelnemers benoemen verschillende oorzaken waardoor ze dak- en thuisloos zijn geraakt. Zo wordt onder andere het kwijtraken van een woning als gevolg van een scheiding benoemd, niet meer de huur kunnen betalen door financiële problemen (bijvoorbeeld door schulden of door ziekte) en remigratie naar Nederland zonder het vooruitzicht op een woning in Nederland.

4.2 Ervaringen met de dienstverlening van de VHB+

4.2.1 Algemeen beeld

Deelnemers zijn over het algemeen positief over de dienstverlening van de VHB+. Ze vinden dat ze door het VHB+ team goed zijn geïnformeerd gedurende het traject. De zoekperiode naar een woning was vaak korter dan deelnemers op voorhand dachten.

“Ik ben goed geïnformeerd, begeleid en geholpen. Het is duidelijk dat het team van de VHB+ weet waar ze mee bezig zijn.” - Deelnemer 11

Deelnemers noemen het VHB+ team kundig en betrokken. Het VHB+ team geeft deelnemers het gevoel er niet (meer) alleen voor te staan.

“Er is een last van m'n schouders gevallen. Je weet dat er mensen voor je bezig zijn en je het niet allemaal zelf hoeft te doen. Op een gegeven moment heb je uitzicht in een uitzichtloze situatie. Mentaal heeft de VHB+ een positieve boost gegeven.” - Deelnemer 24

Van de deelnemers met begeleiding denkt het merendeel dat het zonder ondersteuning van het VHB+ team niet was gelukt een nieuwe woning te vinden. Enerzijds omdat ze in de periode van dakloosheid te druk waren met ‘overleven’ en geen ‘ruimte’ hadden voor het bijhouden van reacties op de woningsites, en anderzijds vanwege praktische belemmeringen, zoals beperkte digitale faciliteiten. Daarnaast speelt ook de complexiteit van het woningtoewijzingssysteem van sociale huurwoningen in Nederland een grote rol. Deelnemers kunnen hier niet goed mee uit de voeten, zeker diegenen die niet of minder digitaal vaardig zijn en/of een beperkte beheersing hebben van de Nederlandse taal.

Deelnemers benoemen weinig kritische noten of verbeterpunten voor de dienstverlening van het VHB+ team. Wel uiten ze kritiek op de snelheid waarmee ze een woning moeten accepteren. Deelnemers moeten direct na de bezichtiging

aan de woningcorporatie laten weten of ze de woning aanvaardden. Met name de deelnemers die voorafgaand aan de bezichtiging (zeer) beperkte informatie hadden over de buurt of gemeente, vinden dat ze (te) snel een beslissing moesten nemen. Ze hadden graag uitgebreidere informatie over de buurt willen ontvangen, bijvoorbeeld over de voorzieningen in de buurt. Hierdoor zouden ze beter in staat zijn geweest om een beslissing te nemen over het accepteren van de woning.

4.2.2 Administratieve ondersteuning

Deelnemers waarderen de begeleiding van het VHB+ team bij het op orde krijgen van hun administratie, zoals het verzamelen van benodigde documenten voor het verkrijgen van een huurcontract bij de woningcorporatie, en het aanvragen van betalingsregelingen of schuldhulpverlening.

“De steun die ik kreeg was cruciaal. Het team regelde de contractpapieren voor de woningcorporatie en zorgde ervoor dat alles goed verliep.” - Deelnemer 29

Sommige deelnemers vonden met moeite een weg in de nieuwe gemeente. Zij hadden te maken met een lang aanvraagproces, en het kostte hen veel tijd om al hun documentatie in orde te krijgen.

4.2.3 Financiële ondersteuning

Deelnemers zijn positief over de financiële ondersteuning die ze hebben ontvangen. Ze beschouwen de ondersteuning als noodzakelijk; zonder deze hulp zou een verhuizing voor hen niet haalbaar zijn geweest vanwege de aanzienlijke kosten. Een deelnemer wilde al geruime tijd weg uit Den Haag, maar zette de stap niet vanwege het gebrek aan financiële middelen.

“Zonder de vergoeding voor reiskosten had ik nooit een woning kunnen krijgen, doordat ik geen geld had om naar bezichtigingen toe te gaan. Uiteindelijk heb ik heel Nederland afgereisd tot het een keer raak was.” - Deelnemer 3

Het inrichtingsbudget van € 1850,- was voor deelnemers vaak niet toereikend. Deelnemers bezitten voor de verhuizing weinig tot geen spullen en geven aan met de € 1850,- niet uit te komen om een nieuwe woning in te richten. Meubels worden veelal bij tweedehandswinkels gekocht. Sommige deelnemers hebben extra budget ontvangen vanuit het sociale netwerk of de kerk. Een deelnemer benoemt extra inrichtingsbudget te hebben ontvangen vanuit de gemeente Den Haag.

4.3 Huidige situatie van de deelnemers

Arbeidsparticipatie

Deelnemers hebben door een stabielere thuissituatie meer ruimte om op zoek te gaan naar (vrijwilligers)werk. Sommige deelnemers hebben werk gevonden in de nieuwe woonplaats.

“Nu ik een baan heb, zie ik meer toekomstperspectief. Na de verhuizing heb ik mijn energie kunnen steken in het zoeken naar een baan. Over twee weken start ik.” - Deelnemer 27

Andere deelnemers verrichten op dit moment geen betaald werk, maar zetten zich wel op andere manieren actief in. Ze doen vrijwilligerswerk, zoals het verlenen van ondersteuning in de bibliotheek, bejaardentehuis en buurthuis. Ook ondernemen deelnemers activiteiten die bijdragen aan het vinden van werk zoals het volgen van Nederlandse les of deelname aan een re-integratietraject vanuit de gemeente. Deze deelnemers geven aan bij voorkeur betaald werk te willen doen, maar ondervinden verschillende uitdagingen bij het vinden van betaald werk, zoals het ontbreken van benodigde opleidingspapieren en beperkte beheersing van de Nederlandse taal.

Sommige deelnemers geven aan niet in staat te zijn om te werken vanwege fysieke en mentale gezondheidsproblemen of vanwege de zorg voor kinderen.

Sociaal netwerk

Deelnemers vinden de start in de nieuwe woonplaats spannend en lastig. Wanneer deelnemers weinig tot geen mensen kennen in de nieuwe woonplaats, missen ze sociale contacten met wie ze kunnen optrekken en/of om hulp kunnen vragen.

“Je moet helemaal vanaf nul beginnen”. - Deelnemer 14

Een sociaal netwerk helpt deelnemers om zich (meer) thuis te voelen in de nieuwe gemeente. Volgens deelnemers draagt het kennismaken met burens en deelname aan buurthuisactiviteiten bij aan het opbouwen van een sociaal netwerk in de buurt, net als het hebben van (schoolgaande) kinderen.

“Ik maak iedere week de straat schoon, dat zorgt ervoor dat ik met iedereen praatjes maak en mensen mij kennen”. - Deelnemer 8

Ook het verrichten van vrijwilligerswerk draagt volgens deelnemers bij aan het opbouwen van sociale contacten. Voorbeelden van vrijwilligerswerk die deelnemers noemen zijn het uitvoeren van ondersteunende taken in de kerk of in de bibliotheek, en het wekelijks boodschappen doen voor een 80-jarige buurvrouw.

Sommige deelnemers blijven, ook naar mate ze langer in de nieuwe buurt wonen, drempels ervaren bij het aangaan van sociale contacten en het vinden van aansluiting in de buurt. Redenen die deelnemers noemen zijn culturele en achtergrondverschillen en taalbarrières.

Sommige deelnemers verhuizen naar een gemeente waar ze eerder hebben gewoond en (deels) nog een sociaal netwerk hebben. Deze deelnemers geven aan vaak terug te vallen op bestaande contacten. Een deelnemer heeft bewust voor een woning in het oosten van het land gekozen omdat daar familie woont.

“Mijn familie heeft mij geholpen bij het inrichten van mijn nieuwe huis”. - Deelnemer 13

Andere deelnemers gaan regelmatig terug naar hun sociale contacten in Den Haag. Deze deelnemers wonen vaak (relatief) dicht in de buurt van Den Haag. Deelnemers die verder weg wonen, vinden het lastig om terug te gaan vanwege de tijd en kosten dat het reizen naar Den Haag met zich meebrengt.

“Ik woon nu wel in een groot huis, maar het is te ver weg van mijn familie. Ik moet op drie treinen overstappen om mijn familie te zien. Daar heb ik het geld niet voor” - Deelnemer 6

Een aantal deelnemers houdt bewust afstand en mengt zich niet actief in de buurt omdat ze daar geen behoefte aan hebben of onprettige ervaringen met anderen willen vermijden.

Gezondheid en welzijn

Deelnemers beschrijven de periode van dak- en thuisloosheid als een zware tijd, gepaard met veel stress en financiële zorgen. Deelnemers hebben zich erg ontheemd gevoeld zonder een huisvesting.

Het merendeel van de deelnemers geeft aan dat hun welzijn en gezondheid na de verhuizing zijn verbeterd. De overgang naar stabiele huisvesting zorgt voor een vermindering van stress, meer stabiliteit en rust, en het hanteren van een beter voedingspatroon. Een deelnemer voelt zich sinds lange tijd weer ‘meer mens’. Een andere deelnemer geeft aan kracht putten uit de periode van dakloosheid, en stelt dat het hem sterker heeft gemaakt.

“Het was een van de grootste uitdagingen om geen huis te hebben. Ook al heb ik altijd gewerkt, mensen gaan aan je twijfelen als je geen woning hebt. Je moet sterk zijn om in jezelf te blijven geloven.” - Deelnemer 33

Bij sommige deelnemers zijn de gezondheidsklachten hetzelfde gebleven, bijvoorbeeld bij deelnemers die nog steeds veel stress ervaren door financiële schulden. Andere deelnemers geven aan dat hun welzijn na de verhuizing achteruit is gegaan. Naast verergerde gezondheidsklachten en stress door schulden, worden ook eenzaamheid, een scheiding en kinderen die ver weg wonen genoemd als redenen genoemd. Er zijn ook deelnemers die zowel voor als na de verhuizing weinig tot geen gezondheidsklachten ervaren.

Toekomstperspectief

Stabiele huisvesting, het verrichten van (vrijwilligers)werk en een sociaal netwerk dragen er aan bij dat deelnemers meer toekomstperspectief ervaren. Deelnemers benoemen werk als een van de voornaamste reden waarom ze meer toekomstperspectief zien, omdat een baan nu of in de toekomst voor een betere financiële positie kan zorgen.

“Voor mij is een woning een eerste stap naar een betere toekomst. Ik wil uit de problemen komen en had daarvoor eerst een woning nodig. Nu zit ik in de schuldhulpverlening en kan ik mijn schulden gaan aflossen”. - Deelnemer 7

Deelnemers zonder werk hopen snel een nieuwe baan te vinden. Voor sommigen is de zoektocht naar werk een behoorlijke uitdaging. Een deelnemer is gefrustreerd omdat zijn halfjaarcontract niet is verlengd. Meerdere deelnemers geven aan ongelukkig te worden van het vele thuiszitten en graag aan het werk te willen.

“Je wilt aan de slag.” - Deelnemer 4

Deelnemers met schulden geven aan dat dit voor stress zorgt. Ze kijken uit naar het moment dat ze schuldevrij zijn en niet meer hoeven rond te komen van een klein budget. Ondanks eigen huisvesting voelt een deelnemer zich nog steeds ‘gevangen’ vanwege aanhoudende schulden.

Verscheidene deelnemers benadrukken dat een stabiele huisvesting in hun hoofd voor ruimte zorgt om over de toekomst na te denken. Deelnemers benoemen plannen om weer een studie op te pakken en diploma's te behalen. Ook het hebben van een sociaal netwerk zorgt ervoor dat deelnemers positiever zijn over hun toekomst.

“Ik zie mezelf hier voor lange tijd wonen. Ik wil terug naar school en een diploma halen. Ik wil nu m'n rijbewijs halen, dat was de afgelopen jaren geen optie”. - Deelnemer 29

Er zijn ook deelnemers met gemengde gevoelens over hun verhuizing. Deze deelnemers geven aan tevreden te zijn met hun nieuwe woning, maar desondanks nog steeds in een moeilijke situatie te verkeren. Redenen die worden opgegeven zijn eenzaamheid, het niet kunnen aarden in de nieuwe woonplaats, stress door schulden, gezondheidsklachten, en geen werk te kunnen vinden. Sommige deelnemers erkennen dat ze de impact van de verhuizing hebben onderschat en overwegen zelfs terug te keren naar Den Haag. Andere deelnemers geven aan een terug verhuizing naar Den Haag niet als oplossing te zien, en vinden het juist fijn om in een (vaak) rustigere woonplaats te wonen.

5 Bevindingen uit de interviews met gemeenten, woningcorporatie en aanmeldende partijen

Dit hoofdstuk beschrijft de belangrijkste bevindingen uit de interviews met medewerkers van gemeenten, woningcorporatie en aanmeldende partijen (hierna: respondenten). Met uitzondering van de gemeente Amsterdam hebben we de gemeenten, woningcorporatie, en aanmeldende partijen benaderd vanwege hun rol in meerdere trajecten van deelnemers van de VHB+. We hebben met een medewerker van de gemeente Amsterdam gesproken over de werkwijze die zij hanteren om dak- en thuisloze mensen in hun gemeente aan passende huisvesting te helpen.

We plaatsen een kanttekening bij de bevindingen uit de interviews. De respondenten geven aan dat het soms moeilijk is om onderscheid te maken tussen ervaringen van nieuwe inwoners die vanuit een andere gemeente in de sociale huursector zijn gegaan, en tussen hen die via de VHB+ in de gemeente zijn gaan wonen. In die gevallen gaan we niet expliciet in op de ervaringen met deelnemers van de VHB+, maar schetsen we een breder beeld

5.1 Reflectie op de aanmelding

De respondenten van aanmeldende partijen hebben de ervaring dat dagelijks online reageren op woningen voor veel deelnemers niet haalbaar is door het gebrek aan digitale vaardigheden, het ontbreken van goede (digitale) voorzieningen, onvoldoende kennis van het toewijzingssysteem voor sociale huurwoningen en/of het ervaren van te veel stress om consistent te reageren op woningen. De respondenten zien motivatie als een cruciale factor bij de aanmelding voor de regeling. Ze benadrukken in gesprekken met kandidaten dat deelname aan de regeling vrijwillig is en dat het besluit om niet deel te nemen aan de VHB+ geen invloed heeft op het reguliere zoektraject voor een woning in Den Haag.

De respondenten geven aan dat 'voldoende zelfredzaamheid' een voorwaarde is voor deelname aan de VHB+. Zo hanteert men in de aanmeldingsprocedure een 'checklist' waarmee men indirect de mate van zelfredzaamheid beoordeelt. Medewerkers kunnen de mate van zelfredzaamheid beter inschatten op het moment dat ze de persoon al enige tijd kennen. Een van de respondenten geeft aan dat indicaties zoals het tijdig aanleveren van documenten, het iedere twee weken ophalen van de post (wanneer er een briefadres is bij het dak- en thuislozenloket), het eerder zelfstandig hebben gewoond, helpen om een goede inschatting te kunnen maken of iemand in aanmerking komt voor deelname aan de VHB+.

5.2 Zoeken naar een woning

Meerdere respondenten benoemen zelfredzaamheid als graadmeter of iemand in staat is om in een nieuwe woonplaats een stabiele toekomst op te bouwen. Sommige respondenten van gemeenten en woningcorporatie uiten twijfels over de voldoende zelfredzaamheid van de deelnemers van de VHB+. Ze geven aan dat hun ervaring is dat nieuwe inwoners van een sociale huurwoning regelmatig ondersteuning nodig hebben van de gemeente. De respondenten beamen dat het woningtoewijzingssysteem voor sociale huurwoningen in Nederland ingewikkeld is met de vele portalen en verschillende werkwijzen. Respondenten begrijpen dat dit een belemmerende factor kan zijn voor mensen, in het bijzonder voor mensen die minder (digitaal) vaardig zijn of de taal minder goed beheersen. Desondanks hebben sommige respondenten er moeite mee dat het VHB+ team reageert op woningen in plaats van deelnemers zelf. Ze beschouwen dit als een teken dat een deelnemer zelf niet of minder zelfredzaam is. Het gegeven dat iemand dak- en thuisloos is geweest, wordt beschouwd als een factor die de kans vergroot dat die persoon ondersteuning nodig heeft.

5.3 Overdracht tussen gemeenten

Respondenten van gemeenten benoemen dat een 'warme overdracht' tussen de gemeente Den Haag en de ontvangende gemeente kan bijdragen aan een 'zachte landing' van de deelnemer in de nieuwe gemeente. Respondenten benadrukken dat een 'warme overdracht' kan leiden tot meer grip vanuit hun kant. Een aantal gemeenten ontvangen een bericht van de woningbouwvereniging bij de komst van een nieuwe inwoner. Dit gebeurt relatief laat, omdat informatie over een nieuwe inwoner pas beschikbaar is na de verklaring van de woningbouwvereniging dat de woning is toegewezen. De huurdatum start vaak al snel na aanvaarding van de woning om het mislopen van huurinkomsten te voorkomen.

Sommige respondenten ervaren op dit moment dat ze (te) weinig grip hebben op de instroom van nieuwe inwoners die via sociale huur naar hun gemeente komen. Het is hun ervaring dat inwoners vaak laat bij hen aankloppen voor ondersteuning (behalve voor het aanvragen van een uitkering). Deze respondenten geven aan dat ze graag eerder bij nieuwe inwoners in beeld komen, zodat ze ook sneller een bepaalde vorm van ondersteuning kunnen bieden mocht dat nodig zijn, zoals schuldhulpverlening, begeleiding bij het vinden van werk, of het verkrijgen van de juiste zorg. De huidige VHB+, zonder overdracht tussen gemeenten, draagt daar niet aan bij. Het organiseren van een warme overdracht kan hier wel aan bijdragen. In de interviews worden mogelijke invullingen genoemd van een warme overdracht, zoals dat de gemeente Den Haag proactief contact zoekt met de ontvangende gemeente voor een fysiek of telefonisch interview (eventueel met de nieuwe inwoner). Een aantal gemeenten beschouwt een warme overdracht als een gelegenheid om afspraken te maken over langdurige financiële ondersteuning vanuit de gemeente Den Haag.

Ook de respondenten van de woningcorporatie pleiten voor het maken van afspraken. Het zou hen helpen om eerder informatie te verkrijgen over het aantal nieuwe inwoners dat ze (ongeveer) kunnen verwachten en over de mate van zelfstandigheid van een nieuwe inwoner. Ze voelen zich de afgelopen periode overvallen door de hoeveelheid nieuwe huurders en de ondersteuning die ze hierbij moesten bieden. Het is de ervaring van de respondenten dat een deel van hun huurders moeite heeft om zich te settelen in de nieuwe omgeving en (relatief) veel ondersteuning nodig heeft van maatschappelijk werk of andere welzijns- of zorginstanties.

De respondenten van aanmeldende partijen menen dat een warme overdracht op verschillende manieren kan worden ingevuld. Een respondent benoemt het belang van het afstemmen van een eventuele overbruggingsfinanciering wanneer de aanvraag voor een uitkering in de nieuwe gemeente nog niet rond is, zodat voorkomen wordt dat deelnemers van de VHB+ een periode geen inkomen hebben. Een andere respondent stelt dat een warme overdracht met name wenselijk is wanneer sprake is van een Wmo-indicatie, zodat er overdracht tussen begeleiders kan plaatsvinden. Een klein aantal deelnemers van de VHB+ maakt gebruik van Wmo-begeleiding.

5.4 Situatie na de verhuizing

Vrijwel alle respondenten zijn van mening dat de aanwezigheid van een sociaal netwerk of sociale contacten sterk bijdraagt aan het aarden in een nieuwe woonplaats en het opbouwen van een toekomst. De ervaring leert dat het voor nieuwe inwoners niet makkelijk is om te worden opgenomen in de sociale netwerken en structuren in een gemeente. De afwezigheid van een sociaal netwerk verhoogt de kans op eenzaamheid. Een aantal gemeenten stelt dat ondersteuning bieden bij het leggen van contacten met buurtbewoners al een verschil kan maken. Dit kan bijvoorbeeld door kennismaking tussen buurtgenoten te stimuleren of activiteiten in buurtcentra te promoten.

Sommige respondenten van gemeenten en woningcorporatie hebben de ervaring dat nieuwe inwoners uit de Randstad soms 'geen idee' hebben waar ze terechtkomen, en geen goed beeld hebben van wat het leven in een kleinere gemeente en/of buiten de randstad inhoudt. Dit leidt ertoe dat nieuwe inwoners onvoorbereid in een omgeving kunnen belanden waar ze geen netwerk (sociale contacten, familie) hebben en waar weinig voorzieningen zoals onderwijs, werk en openbaar vervoer aanwezig zijn. Een respondent haalt als voorbeeld de verhuizing aan van een deelnemer van de VHB+ zonder auto én met jonge kinderen naar een gemeente met amper openbaar vervoer en kinderopvangvoorzieningen. Deze deelnemer heeft het moeilijk (gehad) te aarden in de nieuwe omgeving. De respondent plaatst vraagtekens bij de 'keuze' voor de nieuwe woonplaats.

Respondenten van kleinere gemeenten geven aan dat de toename van inwoners uit de Randstad een relatief grote impact heeft op hun gemeente. Ze wijzen erop dat bepaalde voorzieningen niet zijn ingericht op een toename van inwoners/gezinnen die ondersteuning of zorg nodig hebben, wat in deze gemeenten kan leiden tot overbelasting van de sociale en zorginfrastructuur. De respondenten benoemen ook dat er regelmatig sprake is van een cultuurverschil tussen inwoners, wat onrust veroorzaakt. Voorbeelden die worden genoemd, zijn escalaties bij burenruzies en een toename van meldingen van geluidsoverlast. Een gemeente voert inmiddels een welkomstgesprek met alle nieuwe inwoners en hoopt op die manier dat ze beter integreren in de gemeente. Daarnaast is er contact geweest met de gemeente Den Haag om de VHB+ te bespreken.

Sommige respondenten hebben in hun eigen beleid veel aandacht voor regiobinding. Hiermee wordt bedoeld dat mensen op een bepaalde manier verbonden zijn met de regio, bijvoorbeeld door sociale contacten of door er eerder te hebben gewoond. De respondenten missen deze aandacht in de werkwijze van de VHB+, waar ze de keuze voor een nieuwe woonplaats zien als een 'toevallige' uitkomst van het woningtoewijzingssysteem. Een aantal respondenten hanteert zelf het beleid van 'Housing First'. Ze menen dat door de toename van mensen uit de Randstad, waaronder de deelnemers van de VHB+, de sociale huurwoningmarkt, en met name het lotingssysteem, onder druk komt te staan. De respondenten wijzen erop dat de problematiek van economische dakloosheid en bankslapers ook in hun gemeente speelt en dat het voor die doelgroep moeilijker wordt om een woning te vinden nu er meer mensen uit de Randstad reageren op de woningen. Voor een aantal respondenten voelt de werkwijze van de VHB+ dan ook niet rechtvaardig aan, of zoals een gemeente stelt: *"je kan niet zomaar iedereen over de schutting gooien"*. Gemeenten hebben op regionaal niveau afgesproken dakloosheid aan te pakken, en volgens hen ondermijnt de aanpak van Den Haag de solidariteit en het succes van de landelijke en lokale aanpak.

6 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat de conclusies en aanbevelingen op basis van de bevindingen zoals deze in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven. We doen dat vanuit drie verschillende perspectieven. We gaan achtereenvolgens in op het perspectief van de deelnemers van de VHB+, het perspectief van de (ontvangende) gemeenten, en het perspectief van de gemeente Den Haag.

6.1 Perspectief van de deelnemers van de VHB+

De VHB+ als instrument

De wachttijd voor een woning is in Den Haag gemiddeld tien jaar. De VHB+ zorgt er voor dat mensen sneller een woning vinden. Veel deelnemers hebben met hulp van de VHB+ binnen een jaar een woning gevonden. De VHB+ neemt drempels voor de verhuizing weg door middel van financiële ondersteuning of door middel van financiële ondersteuning met begeleiding van het VHB+ team.

Beperkte financiële middelen vormen voor deelnemers een barrière om te verhuizen. De financiële vergoeding vanuit de gemeente neemt deze barrière (grotendeels) weg. Deelnemers benoemen het verhogen van het inrichtingsbudget als verbeterpunt. Het bedrag van € 1850,- is voor deelnemers niet toereikend om een woning in te richten.

Het merendeel van de deelnemers met begeleiding denkt niet dat het gelukt was een woning te vinden zonder ondersteuning van het VHB+ team. De periode van dak- en thuisloosheid stond voor hen in het teken van 'overleven', waardoor ze geen 'ruimte' hadden om actief op woningsites te reageren en een beperkte toegang tot digitale faciliteiten. Daarnaast speelde ook de complexiteit van het woningtoewijzingssysteem voor sociale huurwoningen in Nederland een grote rol. Deelnemers kunnen hier niet goed mee uit de voeten, zeker diegenen die niet of minder digitaal vaardig zijn en/of een beperkte beheersing hebben van de Nederlandse taal. Het VHB+ team heeft kennis en ervaring van het woningtoewijzingssysteem in huis, en zorgt met hun begeleiding dat de portalen toegankelijk worden voor hen die zelf niet toe in staat zijn dit te regelen.

Na de verhuizing

Het merendeel van de deelnemers is na de verhuizing positiever over hun toekomstperspectief. Stabiele huisvesting, het verrichten van (vrijwilligers)werk en een sociaal netwerk dragen er aan bij dat deelnemers meer toekomstperspectief ervaren. Stabiele huisvesting zorgt ervoor dat deelnemers ruimte ervaren om weer over de toekomst na te denken, iets wat niet of nauwelijks mogelijk was in de periode van dak- of thuisloosheid wat met veel stress en financiële zorgen gepaard ging. Na de verhuizing naar een eigen woning ervaren deelnemers minder stress, en meer stabiliteit en rust.

Na de verhuizing hebben meer mensen een baan gevonden, of is het vooruitzicht hierop verbeterd. Deelnemers zien werk als een van de voornaamste redenen voor een beter toekomstperspectief omdat een baan nu en in de toekomst voor een betere financiële positie kan zorgen. Ook draagt betaald werk, net als vrijwilligerswerk, bij aan het opbouwen van een sociaal netwerk, wat voor deelnemers een belangrijk aspect is om zich thuis te voelen in de nieuwe woonplaats. Sommige deelnemers verrichten geen betaald werk, maar doen vrijwilligerswerk of ondernemen activiteiten die bijdragen aan het vinden van werk zoals het volgen van Nederlandse les of deelname aan een re-integratietraject vanuit de gemeente.

Deelnemers zijn actief bezig met het opbouwen van een sociaal netwerk door kennis te maken met buurtgenoten en deel te nemen aan buurthuisactiviteiten. Deelnemers bij wie het niet of minder goed lukt om sociale contacten aan te gaan of aansluiting te vinden in de buurt, noemen een taalbarrière en culturele en achtergrondverschillen als voornaamste oorzaken. Deze deelnemers missen sociale contacten met wie ze kunnen optrekken en/of aan wie ze om hulp kunnen vragen als dat nodig is.

Wanneer deelnemers naar een gemeente verhuizen waar ze eerder hebben gewoond, vallen ze vaak op terug op bestaande contacten. Ook gaan deelnemers regelmatig terug naar Den Haag voor hun sociaal netwerk. Deze deelnemers wonen vaak (relatief) dicht in de buurt van Den Haag. Deelnemers die verder weg wonen, vinden het lastig om terug te gaan vanwege de tijd en kosten dat het reizen naar Den Haag met zich meebrengt.

Niet alle deelnemers zijn hun toekomstperspectief na de verhuizing positiever in. Sommige deelnemers geven aan dat hun welzijn na de verhuizing achteruit is gegaan. Naast verergerde gezondheidsklachten en stress door schulden, worden ook eenzaamheid, een scheiding en kinderen die ver weg wonen als redenen genoemd. Een terugkeer naar de gemeente Den Haag is voor een aantal van deze deelnemers een reële optie.

Aanbevelingen:

Op basis van de conclusie geven we een aantal aanbevelingen ten aanzien van de werkwijze van de VHB+:

- a. Verhoging van het inrichtingsbudget. Vrijwel alle deelnemers geven aan niet met het bedrag van € 1.850,- uit te komen;
- b. Het opbouwen van een sociaal netwerk en aansluiting vinden in de buurt zijn belangrijke factoren voor het thuis voelen in een nieuwe woonplaats, en daarmee ook voor een positief toekomstperspectief. Zorg dat bij het 'keuzeprocess' voor een gebied of regio voldoende aandacht is voor deze aspecten, door (voldoende) informatie te verstrekken over de nieuwe woonplaats en deelnemers duidelijk te informeren over wat hen te wachten staat na de verhuizing;
- c. Zorg voor maatwerk in de overdracht. Neem contact op met de nieuwe gemeente voor deelnemers die hulp kunnen gebruiken bij het regelen van papierwerk en wegwijs worden in de nieuwe gemeente;
- d. Blijf als gemeente Den Haag ook na de verhuizing monitoren of een deelnemer goed opstart in de nieuwe gemeente, en bied tijdig ondersteuning (door een van beide gemeenten) als dit nodig is. Gebruik hiervoor consequent de afgesproken (interne) werkwijze van nazorg en een *follow-up* na zes maanden.

6.2 Perspectief van de gemeenten

De ontvangende gemeenten die we gesproken hebben, zijn veelal kritisch op de VHB+. Gemeenten geeft aan de voorkeur te hebben voor inwoners uit de regio en (mede) daarom moeite te hebben met de werkwijze van de gemeente Den Haag. In hun ogen heeft deze manier van werken buiten hun invloed om tot gevolg dat er minder sociale huurwoningen beschikbaar zijn voor de eigen inwoners. De eigen lokale opgave om aandachtsgroepen te huisvesten wordt daardoor nog groter. Zij streven daarbij niet alleen naar een evenwichtige verdeling van de opgave over de regio, maar ook naar sociaal evenwicht in wijken en buurten. Gemeenten maken in de eigen regio afspraken over een evenredige verdeling van huisvesting over de gemeenten. Deze afspraken dienen er ook toe om het sociaal evenwicht in een wijk te bewaken en te bewaren. Met de gemeente Den Haag hebben zij deze afspraken niet. Gemeenten zijn veelal niet op de hoogte wanneer deelnemers van de VHB+ naar hun gemeente verhuizen. De gemeenten hebben de behoefte om geïnformeerd te worden. Daarbij is het voor een ontvangende gemeente niet duidelijk waarom een deelnemer voor de betreffende gemeente gekozen heeft. Kleinere gemeenten hebben ervaren dat de impact groot is wanneer de gemeente Den Haag relatief veel mensen via de VHB+ naar een kleinere gemeente verhuist.

Aanbevelingen:

- e. Ga een interview aan met de gemeenten waar deelnemers van de VHB+ (zijn) gaan wonen. Doel van dit interview is uitwisseling van elkaars standpunten, het bespreken van de dilemma's die daarmee gepaard gaan en de mogelijkheid en wenselijkheid om tussen regio's of tussen gemeenten tot afstemming en afspraken te komen;
- f. Informeer de ontvangende gemeente actief, met toestemming van de deelnemer, over de verhuizing naar die gemeente, zodat een warme overdracht indien gewenst mogelijk wordt.

6.3 Perspectief gemeente Den Haag

De ambitie van de gemeente Den Haag is voor iedere inwoner een passend (t)huis. Met de VHB+ zijn 310 dak- en thuisloze mensen verhuisd naar een eigen woning. De cijfers van de aantallen verhuizingen laten zien dat in de afgelopen jaren veruit de meeste deelnemers (68 procent) een nieuwe woonplaats vinden in de regio Zuid-Holland (zie figuur 3). Het merendeel van de 310 deelnemers heeft door de verhuizing een positiever toekomstperspectief. De VHB+ is als instrument om maatwerk te bieden en toekomstperspectief te creëren succesvol gebleken. Aan de andere kant ervaren (ontvangende) gemeenten in de huidige aanpak dat ze onvoldoende gehoord of meegenomen worden.

Aanbevelingen:

- g. Focus op bemiddeling binnen de regio en maak hierover afspraken met de regio. Heroverweeg actieve bemiddeling buiten de regio wanneer er geen sprake is van een sociaal netwerk of andere binding met de regio. Maak altijd een brede afweging die richting de nieuwe gemeente goed kan worden uitgelegd en verantwoord, en leg dit vast;
- h. Neem als gemeente Den Haag het initiatief om met de G4, de VNG en het Rijk afspraken te maken over een landelijk aanvaarde werkwijze, om dak- en thuisloze mensen te bemiddelen en te begeleiden naar een woning buiten de eigen regio.

Literatuurlijst

- Dienst SZW. (2021, januari 4). Uitbreiding pilot VerhuisboxPlus. Gemeente Den Haag.
- Dienst SZW en OCW. (2019, mei 14). Pilot uitstroom uit maatschappelijke opvang (doorstroomvoorziening) naar zelfstandige woonruimte elders. Gemeente Den Haag.
- EenVandaag. (2023, april 29). *EenVandaag*. Opgehaald van Mag een gemeente daklozen in andere dorpen en steden 'dumpen'? 'Iedereen is vrij om overal in Nederland te wonen': <https://eenvandaag.avrotros.nl/item/mag-een-gemeente-daklozen-in-andere-dorpen-en-steden-dumpen-iedereen-is-vrij-om-overal-in-nederland-te-wonen/>
- Garnier, T., & De Jonge, L. (2023, april 14). *Den Haag verhuist honderden daklozen naar de provincie, maar gemeenten weten van niks: 'Egoïstisch en asociaal'*. Opgehaald van AD: <https://www.ad.nl/den-haag/den-haag-verhuist-honderden-daklozen-naar-de-provincie-maar-gemeenten-weten-van-niks-egoistisch-en-asociaal~afedfa43/>
- Gemeente Den Haag. (2023, juli). *Den Haag geeft thuis. Beleidskader aanpak dakloosheid 2023-2030*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12983468/1/RIS316085_Bijlage_Beleidskader_aanpak_dakloosheid
- Intermediären Contactpunt. (sd). Criteria Verhuisbox Plus 2023. Gemeente Den Haag.
- Kapteijns, A. (2022, juli 5). *Zesde Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: [https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/11656154/2/RIS312662+Zesde+Voortgangsrapportage+Maatschappelijke+Opvang#:~:text=Geachte procent20voorzitter procent20-,Iedere procent206 procent20maanden procent20ontvangt procent20de procent20commissie procent20een procent20rapportage procent20over procent20de,tweede procent20helft procent20van procent202022](https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/11656154/2/RIS312662+Zesde+Voortgangsrapportage+Maatschappelijke+Opvang#:~:text=Geachte%20voorzitter%20-,Iedere%20procent20maanden%20ontvangt%20de%20commissie%20een%20rapportage%20over%20de,tweede%20helft%20van%202022)
- Merx, I., & Van Zanen, J. (2023, februari 21). Opheldering inzet verhuisbox. Gemeente Den Haag.
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties; Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid; Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2022, November). *Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis*. Opgehaald van Open Overheid: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bb529bd58adc8061e5c058d2fe9671197ba6244f/pdf>
- Mons, G., Garnier, T., & De Jonge, L. (2023, april 15). *Den Haag stuurt zonder overleg daklozen naar de Achterhoek: 'Hier hoor je afspraken over te maken'*. Opgehaald van De Stentor: <https://www.destentor.nl/berkelland/den-haag-stuurt-sonder-overleg-daklozen-naar-de-achterhoek-hier-hoor-je-afspraken-over-te-maken~a6f7d430/>
- Slikker, P. P., Van den Bergh, S., Peters, D., Honig, T., Vossen, M., Jansen, C., Windmuller, H. (2023, april 26). *Solidaire aanpak dakloosheid*. Opgehaald van eenvandaag: [https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/user_upload/PDF/Brief procent20aan procent20Staatssecretaris procent20Van procent20Ooijen procent20over procent20solidaire procent20aanpak procent20dakloosheid procent20- procent2060423.pdf](https://eenvandaag.assets.avrotros.nl/user_upload/PDF/Brief%20aan%20Staatssecretaris%20Van%20Ooijen%20over%20solidaire%20aanpak%20dakloosheid%20- procent2060423.pdf)
- Stoffelen, A. (2023, mei 1). *Volkskrant*. Opgehaald van Dakloze Richard uit Den Haag was nog nooit in Enschede geweest. Toch kreeg hij er een huis: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/dakloze-richard-uit-den-haag-was-nog-nooit-in-enschede-geweest-toch-kreeg-hij-er-een-huis~bc2191c2/?referrer=https://www.google.com/>
- Van Alphen, B. (2020, oktober 27). *Derde Voortgangsrapportage Maatschappelijke Opvang*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9315868/2/RIS306586+Derde+voortgangsrapportage+Maatschappelijke+Opvang>
- Vavier, M. (2023, Maart 28). *Procesplan Actualisatie Aanpak Dakloosheid*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12557323/2/RIS314959+Procesplan+Actualisatie+Aanpak+Dakloosheid>
- Vavier, M. (2023, juni 12). *VerhuisboxPlus*. Opgehaald van Den Haag Raadsinformatie: <https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/12857838/2/RIS315794+VerhuisboxPlus>

A. Bijlage: Intakeformulier deelname VHB+

Verhuisbox

Datum Intake	 - -
Naam intaker verhuisbox	
Telefoonnummer	
E-mailadres	

Huidig verblijf

Soort verblijf	
Adres	
Postcode + Woonplaats	
Contactpersoon/Begeleider	
Functie	
Telefoon contactpersoon	
E-mail contactpersoon	

Gegevens cliënt

Voornaam	
Achternaam	
Geboortedatum	
Telefoonnummer	
E-mailadres	
Gezinssituatie	☐ Alleenstaande ☐ Anders, namelijk:

Woonhistorie

Hoe woonde u de afgelopen 5 jaar?	☐ Op mezelf ☐ Instelling, namelijk: ☐ Ouders ☐ Anders, namelijk:
Heb je een huurschuld (gehad)?	☐ Nee ☐ Ja, bij: (naam verhuurder + jaartal)
Hoogte huurschuld	€
Is deze huurschuld afgelost?	☐ Ja ☐ Ja, via schuldenregeling ☐ Nee ☐ Nee, wel lopende betalingsregeling van € p/mnd.
Is er in het verleden sprake geweest van overlast?	☐ Nee ☐ Ja, bij: (naam verhuurder + jaartal)
Is er in het verleden sprake geweest van een ontruiming?	☐ Nee ☐ Ja, bij: (naam verhuurder + jaartal)
Wat was de reden van ontruiming?	
Wat is de reden dat u woningzoekende bent geworden?	

Voorwaarden ten aanzien van de woning

Bent u in staat een tuin te onderhouden?	☐ Ja ☐ Nee
Is een lift of gelijkvloerse woning noodzakelijk i.v.m. fysieke/medische redenen?	☐ Ja ☐ Nee
Stad/dorp besproken	

Financiële situatie

Wat is je inkomensbron?	☐ Loon ☐ PW ☐ WW ☐ WIA ☐ Wajong ☐ ZW ☐ DUO ☐ Anders, namelijk:
Bruto/Netto inkomen per maand	Bruto € Netto €
Is er sprake van beslaglegging op je inkomen?	☐ Nee ☐ Ja
Heb je een bewindvoerder of budgetbegeleiding?	☐ Nee ☐ Ja, een bewindvoerder sinds: (jaartal) ☐ Ja, budgetbegeleiding sinds: (jaartal)
Naam organisatie	
Heeft u schuldenproblematiek?	☐ Nee ☐ Ja
Hoogte schuldenlast	€
Is er sprake van een regeling?	☐ Nee ☐ Ja

Persoonlijke situatie

Onderstaande vragen gelden in relatie tot het wonen en goed huurder zijn (**goed huurderschap***)

Is er sprake van psychische problematiek (geweest)?	☐ Nee ☐ Ja
Is er sprake van verslavingsproblematiek (geweest)?	☐ Nee ☐ Ja

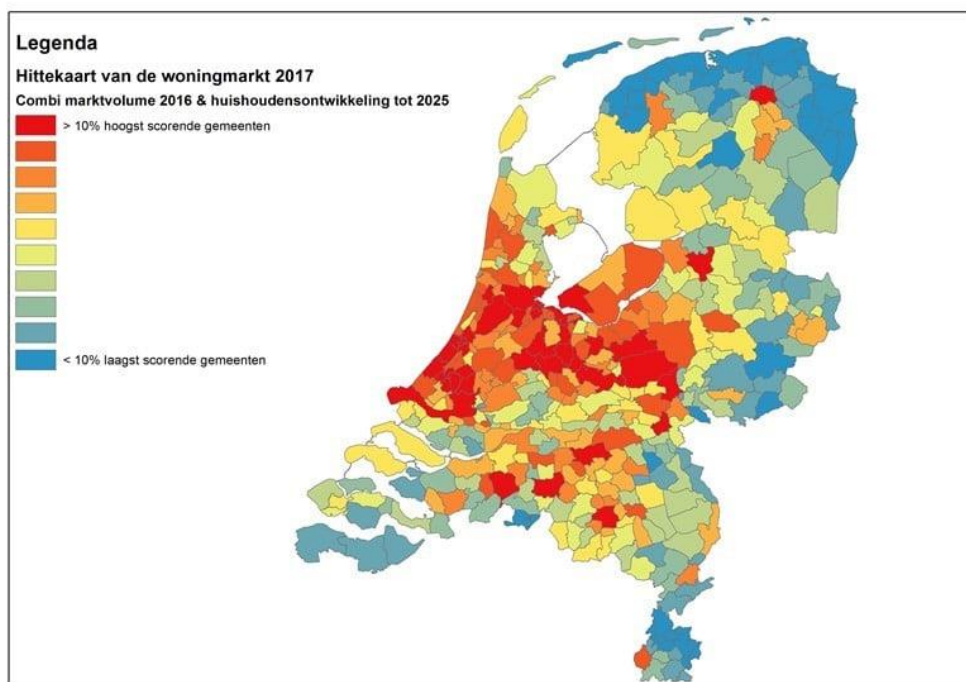
Financiële bijdrage

Eerste Verhuurnota	Wordt vergoed als gift
Woninginrichting verstrekt als gift	€

Nazorg na sleuteloverdracht

Welke instantie gaat deze nazorg aanbieden?	
Te verwachten termijn van monitoren nazorg	Minimaal 3 maanden
Welke nazorg wordt geboden?	
Gegevens contactpersoon	(naam) (telefoonnummer) (e-mailadres)

B. Bijlage: Spanningskaart en BPD Hittekaart Woningmarkt

C. Bijlage: Checklist verhuizing/nazorg

Naam en voorletters	
Geboortedatum	
BSN	
IBAN	
Telefoonnummer	
Email	

Checklist Verhuizing/Nazorg

To do	Nodig/belangrijk	
Nieuw adres inclusief postcode		
Ingangsdatum huurovereenkomst		
Verhuisdatum		
Huurbetaling	Eerste verhuurnota wordt door de Gemeente betaald voor de periode: Per moet u voor het eerst zelf huur betalen ad ...	
Inchrijven nieuwe gemeente	DigiD Let op: Sla na het inschrijven de bevestiging op als bewijsstuk! Verwerking duurt ca 5 werkdagen, pas hierna kan uitkering, huurtoeslag en aantal andere zaken aangevraagd worden	
Aanvragen uitkering indien van toepassing	DigiD, werkwijze verschilt per gemeente.	
Aanvragen huurtoeslag	DigiD en huurovereenkomst ivm opbouw huur	
Energie aansluiting	Huurovereenkomst. Wat is eventueel inbegrepen, is er een vaste leverancier? Meterstanden gas en elektriciteit krijgt u bij de sleuteloverdracht.	
Water aansluiting	Huurovereenkomst. Wat is eventueel inbegrepen? Wie is waterleverancier in betreffende gemeente? Kan bij tekenen huurovereenkomst een vinkje worden gezet hiervoor (komt vaak voor).	
Energietoeslag indien van toepassing	Verschilt per gemeente	
Inrichtingskosten Bijzondere Bijstand	Ad ... euro	
Inboedelverzekering	Advies is om deze af te sluiten.	
Internet/tv aansluiting		
Zorgverzekering	Indien u een VGZ Haaglanden Collectief polis heeft, dan loopt deze polis tot 1 januari van het nieuwe jaar. Hierna wordt het automatisch ongezet naar een 'aanvullend beter' en 'tand beter' pakket. Gemeentes die meedoen aan het VGZ collectief: VGZ Verzeker u bij VGZ via uw gemeente met onze populaire gemeentepakketten VGZ Zorgverzekering De verhuizing wordt bij deze gemeentes automatisch doorgegeven.	
Huisarts en tandarts zoeken in nieuwe gemeente	Handig hulpmiddel: VGZ Zorgzoeker: zoek een zorgverlener VGZ VGZ Zorgverzekering Zoeken	

Gemeentepas, vergelijkbaar met bvb Ooievaarspas		
Check op mogelijke extra voorzieningen/potjes	<u>Potjes-check Geldfit</u>	
Afvalpas	Heeft de nieuwe gemeente een afvalpas, zo ja deze aanvragen	
Doorgeven nieuwe adres aan...	Wat gaat automatisch en wat moet zelf doorgegeven worden?	
Wegwijs in nieuwe gemeente	Site Gemeente met wegwijs info Contactgegevens maatschappelijk werk	

D. Kenmerken 34 deelnemers VHB+

Deelnemer	Geslacht	Leeftijd	Huishoudsamenstelling	Jaar verhuizing	Verhuisd naar	Vorm van ondersteuning ¹⁸
1	Vrouw	35	Eenoudergezin	2023	Zuid-Holland	F
2	Vrouw	40-45	Eenoudergezin	2023	Zuid-Holland	F + B
3	Man	43	Alleenstaand	2023	Noord-Brabant	F + B
4	Man	55+	Alleenstaand	2021	Zuid-Holland	F + B
5	Vrouw	28-54	Tweeoudergezin	2022	Overijssel	F + B
6	Vrouw	29	Tweeoudergezin	2022	Limburg	F + B
7	Man	46	Alleenstaand	2021	Limburg	F + B
8	Man	48	Alleenstaand	2022	Gelderland	F + B
9	Vrouw	35	Alleenstaand	2022	Zuid-Holland	F
10	Man	42	Tweeoudergezin	2022	Zuid-Holland	F + B
11	Vrouw	36	Eenoudergezin	2023	Overijssel	F + B
12	Vrouw	56	Alleenstaand	2021	Zuid-Holland	F + B
13	Man	33	Alleenstaand	2022	Overijssel	F + B
14	Vrouw	49	Alleenstaand	2023	Noord-Brabant	F + B
15	Vrouw	30	Tweeoudergezin	2022	Overijssel	F + B
16	Man	37	Alleenstaand	2022	Utrecht	F + B
17	Vrouw	37	Eenoudergezin	2021	Overijssel	F + B
18	Man	48	Alleenstaand	2022	Limburg	F + B
19	Man	61	Alleenstaand	2023	Zuid-Holland	F + B
20	Man	61	Alleenstaand	2023	Zuid-Holland	F + B
21	Vrouw	n.b.	Eenoudergezin	2021	Zuid-Holland	F
22	Vrouw	26	Eenoudergezin	2023	Gelderland	F + B
23	Vrouw	62	Alleenstaand	2023	Zuid-Holland	F + B
24	Vrouw	28	Tweeoudergezin	2021	Gelderland	F + B
25	Man	64	Alleenstaand	2021	Zuid-Holland	F + B

¹⁸ Financiële ondersteuning (F) en Financiële ondersteuning en begeleiding (F + B)

26	Vrouw	31	Eenoudergezin	2023	Noord-Brabant	F + B
27	Man	65	Alleenstaand	2022	Zuid-Holland	F + B
28	Man	67	Alleenstaand	2021	Limburg	F
29	Vrouw	32	Eenoudergezin	2023	Noord-Brabant	F + B
30	Man	35	Eenoudergezin	2022	Noord-Brabant	F + B
31	Vrouw	58	Alleenstaand	2022	Zuid-Holland	F + B
32	Man	72	Alleenstaand	2022	Zuid-Holland	F + B
33	Man	65	Alleenstaand	2022	Zuid-Holland	F + B
34	Man	36	Eenoudergezin	2023	Zuid-Holland	F